

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

бакалавра

на тему: **РОЗРОБКА АРТБУКУ «СЕРГІЙ ЖАДАН «ЖИТТЯ МАРІЇ»**

Виконала: студентка 4 курсу, групи 6.0220-2А
спеціальності 022 «Дизайн»
освітньо-професійної програми «Графічний дизайн»
Вересова Влада Андріївна

Керівник: доцент кафедри дизайну,
к. пед. н. _____ Ганна БРЯНЦЕВА

Рецензент: доцент кафедри дизайну,
PhD _____ Ганна ЧЕМЕРИС

Запоріжжя

2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціальної педагогіки і психології
Кафедра дизайну
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 022 «Дизайн»
Освітньо-професійна програма «Графічний дизайн»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри дизайну
_____ Ганна ЧЕМЕРИС
«___» _____ 20__ року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ**

Вересовій Владі Андріївні

- Тема роботи: Розробка артбуку Сергій Жадан «Життя Марії» науковий керівник роботи к.п.н, доц. Брянцева Г. В. затверджені наказом ЗНУ від 05.02.2024 № 234
- Строк подання студентом роботи: 10.06.2024
- Вихідні дані до роботи: інформація про збірку віршів Сергія Жадана «Життя Марії», тексти віршів, друкована література та інтернет джерела.
- Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що належить розробити): Теоретичний огляд аспектів артбуків; Розробка артбуку Сергій Жадан «Життя Марії».
- Перелік графічного матеріалу: презентація, демонстраційна графіка, електронна версія артбуку.
- Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали консультанта	Дата, підпис	
		Надано	Отримано

- Дата видачі завдання: 18.10.2023

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1	Призначення наукового керівника, затвердження теми.	Жовтень 2023	
2	Підготовка календарного плану виконання кваліфікаційної роботи.	Жовтень 2023	
3	Написання і подання тез до міжнародної науково-практичної конференції.	Жовтень 2023	
4	Аналіз теми.	Листопад 2023	
5	Написання і подання тез до міжнародної науково-практичної конференції.	Грудень 2023	
6	Підготовка до розробки проекту.	Лютий 2024	
7	Розробка практичної частини.	Березень 2024	
8	Попередній захист.	Травень 2024	
9	Усунення зауважень за результатами передзахисту, доопрацювання роботи.	Травень 2024	
10	Проходження нормоконтролю.	Червень 2024	
11	Подання роботи на антиплагіат перевірку.	Червень 2024	
12	Проходження рецензування.	Червень 2024	
13	Захист кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК.	Червень 2024	

Студент

(підпис)

Влада ВЕРЕСОВА

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник роботи

(підпис)

Ганна БРЯНЦЕВА

(прізвище та ініціали)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

(підпис)

Ганна ЧЕМЕРИС

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Вересова В. А. Розробка артбуку Сергій Жадан «Життя Марії» : кваліфікаційна робота бакалавра спеціальності 022 «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн» / наук. керівник к. пед. н., доц., Брянцева Г. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 78 с.

UA : Робота викладена на 78 сторінках друкованого тексту. Перелік посилань включає 45 джерел. Об'єкт дослідження: ілюстрації до віршованих збірок. Предмет дослідження: ілюстрації до артбуку «Життя Марії» Сергія Жадана. Мета дослідження: проаналізувати віршову збірку Сергія Жадана «Життя Марії» з точки зору її візуальної образності. Дослідити різні художні засоби та прийоми візуалізації поетичних текстів. Розробити концепцію та макет артбуку на основі збірки «Життя Марії». Створити ескізи та візуальні матеріали для артбуку.

Ключові слова: графічний дизайн, артбук, книжкова ілюстрація.

Veresova V. A. Development of the Art Book «Life of Maria» by Serhiy Zhadan : Bachelor's thesis, specialty 022 «Design», Educational and Professional Program «Graphic Design» / Sci. adv. PhD, Assoc. Prof. Briantseva H. V. Zaporizhzhia : ZNU, 2024. 78 p.

EN : The work is presented on 78 pages of printed text. The list of links includes 45 sources. Object of research: illustrations for poetry collections. Subject of research: illustrations for the art book «Life of Maria» by Serhiy Zhadan. The purpose of the study: to analyze Serhiy Zhadan's poetry collection «Life of Maria» in terms of its visual imagery. To explore various artistic means and techniques of visualizing poetic texts. Develop the concept and layout of an artbook based on the collection «Life of Maria». Create sketches and visual materials for the artbook.

Key words: graphic design, artbook, book illustration.

Апробація кваліфікаційної роботи:

1. Вересова В.А., Брянцева Г.В. Сучасні тенденції у дизайні українських артбуків. *Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 26-27 жовтня 2023 р. Хортицька національна академія, 2023. С. 694-698.
2. Вересова В.А., Брянцева Г.В. Створення та виробництво артбуку через призму мистецького підходу та унікального дизайну. *Дизайн, візуальне мистецтво та творчість : сучасні тенденції та технології* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 12 грудня 2023 р. Запорізький національний університет, 2023. Том 1. С. 55-57.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД АСПЕКТІВ АРТБУКІВ.....	9
1.1. Визначення та особливості артбуків.....	9
1.2. Особливості створення та виробництва артбуків.....	12
1.3. Аналіз аналогів артбуків на українському ринку.....	15
1.4 Аналіз збірки віршів Сергія Жадана «Життя Марії»	28
РОЗДІЛ II РОЗРОБКА АРТБУКУ СЕРГІЙ ЖАДАН «ЖИТТЯ МАРІЇ»	30
2.1. Розробка обкладинок артбуку	30
2.2. Опрацювання форзаца артбуку	38
2.3. Етапи створення розворотів артбуку	40
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТОК А.....	74

ВСТУП

Актуальність. Тема розробки артбуку «Життя Марії» Сергія Жадана є вкрай актуальною у контексті сучасної літературної та художньої сцени. Сергій Жадан - відомий український письменник, поет і публіцист, чиї твори відзначаються глибиною та автентичністю сприйняття сучасності. Його творчість відображає актуальні соціокультурні та політичні проблеми, зокрема у контексті життя на сході України під час війни.

Артбук «Життя Марії» є не лише окремим твором мистецтва, але й важливим внеском у розуміння сучасної української літератури та культури загалом, адже він дає можливість зануритися в світ творчості Жадана через поєднання текстів із візуальними образами. Жадан відомий своїм унікальним стилем та глибокими поетичними образами, що робить його творчість ідеальною платформою для аналізу та відтворення у форматі артбуку. Така робота може висвітлити специфіку та особливості взаємодії між літературою та мистецтвом у сучасному контексті, підвищити інтерес суспільства до культурної спадщини та літературного творчості.

У сучасному світі, де графічний дизайн виконує ключову роль у комунікації та візуалізації ідей, розробка артбуків є не лише засобом передачі інформації, але й мистецьким виразом, що відображає дух епохи та культурні тенденції. Графічні дизайнери та митці шукають нові способи відтворення літературних творів у форматі артбуків, щоб донести їхню суть до аудиторії в найбільш ефективний спосіб.

Отже, тема розробки артбуку «Життя Марії» Сергія Жадана має значний потенціал для дослідження та втілення у практичній діяльності, відображаючи актуальні тенденції української культури та сучасної літератури.

Об'єкт дослідження - ілюстрації до віршованих збірок.

Предмет дослідження - ілюстрації до артбуку «Життя Марії» Сергія Жадана.

Мета роботи дослідити наукові літературні джерела, зробити аналіз аналогів артбуків, проаналізувати збірку віршів Сергія Жадана «Життя Марії», розробити макет артбуку за збіркою віршів Сергія Жадана «Життя Марії».

Виходячи з формулювання об'єкту, предмету та мети дослідження необхідно виконати наступні **завдання**:

1. Проаналізувати віршову збірку Сергія Жадана «Життя Марії» з точки зору її візуальної образності;
2. Дослідити різні художні засоби та прийоми візуалізації поетичних текстів;
3. Розробити концепцію та макет артбуку на основі збірки «Життя Марії»;
4. Створити ескізи та візуальні матеріали для артбуку.

Апробація результатів дослідження здійснювалась шляхом публікації тез доповіді «Сучасні тенденції у дизайні українських артбуків» у збірнику матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи» 26-27 жовтня 2023 року у місті Запоріжжя, а також «Створення та виробництво артбуку через призму мистецького підходу та унікального дизайну» у збірнику матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Дизайн, візуальне мистецтво та творчість: сучасні тенденції та технології» 12 грудня 2023 році у місті Запоріжжя.

Структура пояснювальної записки. Пояснювальна записка складається зі вступу, 2 розділів, висновків, списку використаних літературних джерел і додатків. Обсяг кваліфікаційної роботи становить 78 сторінок, 70 сторінок ілюстрацій, 45 - літературні джерела. Обсяг основної частини кваліфікаційної роботи становить 67 сторінки. За темою роботи опубліковано 2 тези доповідей на конференціях.

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД АСПЕКТІВ АРТБУКІВ

1.1. Визначення та особливості артбуків

Артбук - це особливий вид книги, який можна описати як творчий проект, де автор і видавець використовують новітні та оригінальні методи для створення змісту та його оформлення. Це може бути щось на зразок експериментальної книги, де вони об'єднують свої ідеї, щоб створити щось унікальне та незвичайне [1].

Також артбук може бути виробом, який випускається в обмеженій кількості або навіть в одному екземплярі. Він вирізняється своєю унікальністю і часто ручною роботою, що робить його матеріальну конструкцію особливою. Вміст такої книги зазвичай нестандартний і може включати різноманітні візуальні елементи, які доповнюють текст [1].

У світі науки існує багато термінів для опису таких видань, які мають високу якість друку, оригінальне візуальне оформлення та просторові композиції. До них належать: «арткнига», «книга художника», «авторська книга», «мистецька книга», «візуальна книга». Вони також відомі під іншомовними назвами, як «art book», «artist's book», «livre d'artiste», «livre de peintre», що підкреслює їх міжнародне значення та визнання [1].

Люди часто плутають артбуки з іншими видами книг, такими як ілюстровані книги, зін, комікси та книги з нестандартним оформленням. І хоча вони мають багато спільного, наприклад, творчість у дизайні та оригінальність ідеї, між ними є і значні відмінності [2].

Ілюстрована книга - це видання, яке містить малюнки, але воно відповідає стандартам видавництва і має традиційний формат [2].

Зін - це вид самвидаву, який зовні схожий на міні-журнал. Він подібний до артбука тим, що не має обмежень у творчості, але відрізняється тим, що зазвичай розповідає якусь історію, в той час як артбук може бути зосереджений на ідеї, самовираженні або позиції автора [2].

Комікси - це історії, розказані через зображення та текст, часто з використанням «бульбашок» для діалогів. Вони не мають такої свободи у використанні матеріалів, як артбуки, і не виходять за рамки традиційного формату [2].

Графічні новели - це більш об'ємні та змістовні історії, розказані через ілюстрації, і хоча вони можуть бути схожі на комікси, вони мають більшу глибину та розмір [2].

Книга з елементами артбука - це видання, де автор вніс нестандартність лише в оформлення змісту або обкладинку. Якщо книга, яку ти тримаєш, має об'ємні елементи, використовує нетрадиційні матеріали, містить поп-апи, вкладення, вклейки або вирізки, то це може бути артбук. Але якщо зміст книги поданий у традиційній формі, то це, швидше за все, просто видання з деякими особливостями артбука [2].

Хоча не існує однієї визнаної системи для класифікації артбуків, їх можна розділити за кількома основними характеристиками [1]:

За авторством:

- Індивідуальні артбуки створені однією людиною, відображають особистий стиль та візію автора.
- Колективні артбуки результат спільної творчості групи людей, що об'єднують свої ідеї та мистецтво.

За накладом:

- Ексклюзивні артбуки виготовлені в єдиному екземплярі, часто ручної роботи, є втіленням унікальності.
- Тиражні артбуки випущені великим накладом, доступні широкій аудиторії.

За способом творення:

- Рукотворні артбуки кожна сторінка та елемент оформлені вручну, що надає їм особливої цінності.
- Технологічні артбуки використовують сучасні технології для створення або друку.

- Гібридні артбуки поєднують елементи ручної роботи з технологічними процесами, створюючи унікальне поєднання традиційного та сучасного.

За концептуальним вирішенням:

- Поп-ап буки містять зображення, які “оживають” і стають тривимірними при відкритті сторінки.
- Скетчбуки призначені для швидких замальовок, ескізів та нотаток.
- Скрапбуки складаються з вирізок, фотографій та інших елементів, які читач може самостійно комбінувати.
- Тревелбуки подорожні щоденники, які заповнюються враженнями та спогадами під час мандрівок.

Кожен артбук є відображенням індивідуальності та креативності, надаючи авторам свободу вираження та можливість експериментувати з формою та змістом [1].

Основні риси, які відрізняють артбуки від інших книжок:

Художня розкіш артбуку наче скарбниці, де кожна сторінка є окремим шедевром, що разом створюють багатий і розкішний візуальний досвід [3].

Теми артбуків є дуже різноманітними, від широких культурних тем до вузькоспеціалізованих інтересів, кожна з яких надихає та створює унікальну атмосферу [3].

Артбуки перетворюють творчі ідеї в матеріальну форму, дозволяючи читачам відчувати кожен штрих, кольорову гаму та текстуру через сторінки [3].

Артбуки об'єднують роботи багатьох художників, представляючи широкий спектр стилів та технік [3].

Висока якість зображень та друку забезпечує передачу найдрібніших деталей та відтінків, роблячи кожен сторінку справжнім візуальним святом [3].

Обкладинка та внутрішній дизайн артбука створюються так, щоб відповідати темі та доповнювати зміст, формуючи цілісний естетичний образ [3].

Різні методи друку та типи паперу використовуються для підкреслення унікальності кожного артбука та впливають на загальне сприйняття твору [3].

Інтерактивні елементи артбуків можуть включати розгортання сторінок, вкладки, або навіть цифрові компоненти, які збагачують читацький досвід [3].

Колекційна цінність обмежених тиражів роблять артбуки бажаними об'єктами для колекціонерів, а їхня цінність може зростати з плином часу [3].

Артбуки допомагають художникам досягти нових аудиторій та здобути визнання, відіграючи ключову роль у їхньому професійному розвитку [3].

Артбук стає містком, що з'єднує творчість художника з уявою глядача, дозволяючи обом сторонам поділитися натхненням та поглянути на світ під новим кутом [3].

Загалом, артбуки - це чудовий спосіб насолоджуватися мистецтвом і вивчати його, збагачуючи свій досвід і розуміння образотворчого мистецтва завдяки різноманітним стилям, технікам та ідеям.

1.2. Особливості створення та виробництва артбуків

Артбук, який є важливою частиною видавничої індустрії, здобув широку популярність завдяки талановитим художникам заходу. Це поставило питання: чи необхідно бути майстром мистецтва, щоб створити такий унікальний твір? Насправді, кожен з нас має потенціал творчості. У дитинстві ми любимо вести особисті щоденники, складати альбоми з улюбленими віршами та піснями, виражаючи свої емоції та думки, додаючи власні коментарі та малюнки. Ми прикрашали сторінки цих альбомів, використовуючи свою фантазію та творчі здібності. Сьогодні, такий особистий та інтимний підхід до створення мистецтва відновлюється і набуває нового значення у формі артбуків, які кожен може створити, вкладаючи в них частинку своєї душі та унікального бачення світу [4, с. 55-57].

Артбук - це особливий вид книги, який ви можете створити самостійно, вкладаючи в нього свої ідеї та емоції. Це може бути простий зошит або блокнот, який ви перетворюєте на щось унікальне, використовуючи пластилін, тканину, або будь-які інші матеріали, які підходять для вашого задуму. В артбуці немає жорстких правил - ви можете експериментувати з різними матеріалами та

техніками. Така свобода творчості дозволяє кожному стати художником, створюючи артбуки з унікальними дизайнами сторінок та оригінальними обкладинками, які відображають вашу індивідуальність та творчий підхід [5].

В наш час створення артбуків стає все популярнішим і широко розповсюдженим. Люди, які люблять читати, все частіше обирають книги, де слова доповнені картинками та малюнками. Це дозволяє їм краще зрозуміти та відчувати інформацію. Такий спосіб подачі матеріалу стає звичним і зрозумілим для багатьох. Світлана Підпригора говорить, що такий підхід до інформації можна зустріти в різних областях, де присутнє мистецтво і література. Тексти набувають нового життя, коли їх супроводжують картини, що створюють або підсилюють візуальний ефект. Артбук - це один з найяскравіших прикладів таких інновацій, де слово і зображення поєднуються для створення чогось нового і захоплюючого [6, с. 44-49].

Артбук не має чітких меж і відкритий для творчості. Він може слугувати не тільки як предмет мистецтва, але й як платформа для найсміливіших ідей художника. У артбуці можна знайти все, що завгодно: від особистих записів про майбутні проекти до емоційних роздумів про події дня. Сторінки такої книги можуть бути оживлені простими ескізами або складними, багато деталізованими малюнками. Найважливіше в артбуці - це щирість і відображення глибоких почуттів, а також унікальний погляд автора на світ навколо нас [5].

Створення артбуку не знає меж, художник може використовувати будь-які матеріали, які відображають його стиль та відчуття краси. Це можуть бути старі листівки, знайдені на блошиних ринках, власні фотографії, або навіть природні матеріали, зібрані під час прогулянок. Кожен елемент, що додається до артбуку, розповідає свою історію та допомагає створити цілісний образ. Артбук не просто книга, це світ, створений художником [5].

Особливий вид книг, які можна відрізнити від звичайних видань, таких як фотоальбоми, розкішні подарункові книги чи дитячі книжки з іграшками. Хоча їх можна порівняти з багатьма іншими книгами, артбук вирізняється своєю унікальністю, де головну роль відіграють картинки та малюнки. Ці зображення

не просто прикрашають сторінки, а розповідають історію, передають емоції та ідеї, які автор хоче донести до читача. Вони можуть бути присвячені одній темі або ж об'єднувати кілька, створюючи багатогранний і глибокий зміст. Артбук може бути як візуальною поемою, так і галереєю мистецтва, що поміщається між двома обкладинками. Це видання, яке відкриває нові горизонти для самовираження та експериментів з формою та змістом [7, с. 536].

Сучасні артбуки стали важливою частиною творчої та мистецької сфери, які поєднують мистецтво та текст, відзначаючись високою якістю дизайну та редакції. Ці книги дозволяють художникам та авторам експериментувати з різними матеріалами та техніками, щоб створити унікальні твори мистецтва [7, с. 536].

Анна Бідун вважає, що візуальні та образні інструменти допомагають аналізувати видання, які відрізняються від звичайних книг. Ці видання мають особливу структуру та відмінності, які не вписуються в стандартні уявлення. І саме такі видання називають артбуками. Вони дають можливість виразити себе та відчути свободу творчості [8, с. 58].

В ході дослідження було визначено, що артбуки не просто книги, а цілі світи, створені для вираження оригінальних ідей, неповторного стилю та особливих поглядів їхніх творців. Кожен артбук є відображенням унікальності автора, його здатності дивувати та виходити за рамки звичайного. Що стосується тем, якими можуть бути присвячені артбуки, то тут відкривається величезний простір для фантазії: від подорожніх записок і сімейних історій до візуалізації мрій та глибоких філософських роздумів. Це можуть бути як особистісні розповіді, так і колективні твори, що об'єднують думки та враження групи людей. Артбуки можуть бути інструментом самовираження, способом збереження спогадів, або ж майданчиком для експериментів з формою та змістом [5].

Такий особистий щоденник, який ви ведете, це не просто збірник записів, це ваш унікальний світ, де ви самі встановлюєте правила. Вам не потрібно жорстко дотримуватися якихось загальноприйнятих норм, адже головне тут,

ваша особистість та ваші думки. Місце для свободи, де ви можете висловлювати свої почуття, ідеї, спогади та мрії так, як вам заманеться [5].

Функціональний аспект артбуку також важливий: естетика, інновації та креативність. Редакційні колективи, які працюють над артбуками, постійно експериментують, шукаючи нові форми та методи для втілення своїх ідей. Вони не бояться виходити за межі звичного, використовуючи нестандартні формати та технічні рішення, щоб кожна сторінка була не просто частиною книги, але й самостійним твором мистецтва. Поєднання візуальних та текстових елементів в артбуках дає можливість створити гармонійний і одночасно захоплюючий простір, де кожен може знайти щось для себе [8, с. 58-61].

Роблячи висновок з дослідження, артбук - це особливий вид книги, який дозволяє художникам вільно виражати свою творчість, виходячи за жорсткі рамки і представляючи унікальні мистецькі роботи. Ці книги впливають на видавничу справу та розповсюдження і їх перевага полягає в тому, що вони надають художникам вільний простір для експериментів та творчих задумів. Це цікава тема для подальшого дослідження редакторами та науковцями з усього світу [9, с. 92].

1.3. Аналіз аналогів артбуків на українському ринку

Коли ми дивимося на артбуки, ми можемо зрозуміти, які художні прийоми та деталі є популярними серед художників зараз. Вивчення цих книг допомагає нам бачити загальні тенденції в мистецтві та дизайні, які можуть надихнути на створення нових творів. Такий аналіз також важливий для розуміння того, як можна покращити артбук «Життя Марії». Він дозволяє нам виявити, які методи працюють найкраще, і як ми можемо їх застосувати, щоб зробити артбук більш привабливим і цікавим для читачів. Це допоможе нам вибрати найбільш вдалий підхід до дизайну, який буде відповідати сучасним вимогам і водночас збереже унікальність та індивідуальність нашого проекту [10, с. 694-698].

У наш час люди звикли швидко отримувати і обробляти інформацію, тому великі тексти можуть бути не такими ефективними. Люди, які люблять картинки

та відео, можуть не звертати увагу на довгі описи. Тому зараз більше цінуються книги та журнали, які можуть привернути увагу своїми незвичайними дизайнами та яскравими зображеннями. Це означає, що малюнки та фотографії стають важливішими, ніж слова, і видавці стараються робити свої видання не тільки інформативними, але й красивими та оригінальними, щоб вони виділялися серед інших і приваблювали читачів [10, с. 694-698].

Видавництва в Україні намагаються відповідати на складні запити читачів та авторів, які очікують різноманітності та якості. Вони повинні бути готові працювати з різними типами літератури, від класичних романів до сучасних поетичних збірок, від наукових досліджень до фантастичних оповідань, використовуючи різні стилі та підходи [10, с. 694-698].

Особливо цікавим нововведенням є артбуки, які стали відображенням змін у видавничій справі. Артбуки - це не просто книги, це твори мистецтва, що поєднують текст із візуальними елементами, створюючи унікальний досвід для читача. Вони можуть бути присвячені будь-якій темі та виконані в будь-якому стилі, але завжди вирізняються своєю оригінальністю та креативністю. Це дає можливість авторам втілювати свої найсміливіші ідеї та пропонувати читачам незабутній візуальний та емоційний досвід [11, с. 194-195].

Артбук - це унікальний вид мистецтва, який не знає меж і відкриває безмежні можливості для творчості. Як розповідають Андрій Лесів та Романа Романишин, засновники львівської студії «Аграфка», артбук - це простір, де можна втілити будь-яку ідею. Тут текст може перетворитися на елемент дизайну, стати частиною ілюстрації або навіть зовсім зникнути, залишивши місце для візуального мовлення через зображення та форми [12].

Артбуки не схожі на звичайні книги. Вони можуть мати незвичайну форму, бути виготовлені з оригінальних матеріалів і створені без використання сучасних технологій, таких як комп'ютерне макетування. Ці книги можуть бути вишитими, виліпленими з тіста, зшитими на швейній машинці або вирізьбленими на дереві, що нагадує про давні часи, коли книги були рукописними і створювалися з папірусу або глини [12].

Влада Сошкіна, художниця з Києва, вважає, що артбук повинен бути виразним і передавати основну ідею твору в оригінальній формі. Такі книги не призначені для масового читання, вони створені для споглядання, ігор та інтерактиву. Артбук - це не просто картина, яку можна повісити, і не звичайна книга для полиці, це твір, який запрошує до глибокого занурення в світ мистецтва [12].

Артбуки - це унікальний вид книг, які народжуються на перетині образотворчого мистецтва та словесності. Вони являють собою не просто збірку текстів чи ілюстрацій, а цілісний творчий продукт, де кожна сторінка — це гармонійне поєднання літературного змісту та візуального образу. Такі книги не підкоряються звичайним правилам видання, адже їх форма та зміст цілковито залежать від фантазії та творчого бачення автора [10, с. 694-698].

В артбуках можна знайти неймовірні ілюстрації, оригінальні колажі, а також використання різноманітних матеріалів і технік друку. Автори експериментують з макетуванням, обкладинками, типографікою, щоб кожен екземпляр був не просто книгою, а справжнім витвором мистецтва. Саме завдяки цій творчій свободі, артбук стає не лише джерелом інформації, а й об'єктом, що викликає естетичне захоплення та надихає на нові ідеї [10, с. 694-698].

У рамках «Тижня книги», у читальному залі наукової бібліотеки університету КНУКіМ відбулась незвичайна подія. Тут організували виставку, яка була не про звичайні книги, а про особливі – артбуки. Це такі книги, які створюють художники, і вони не просто переносять текст, а є справжнім мистецтвом. На виставці можна було побачити, як різні автори втілюють свої ідеї в життя, створюючи книги, які захоплюють і вражають своєю оригінальністю. Про артбуки говорили багато, вони стали предметом обговорення як предмети мистецтва. Одна з гостей виставки, доцент О. Чуєва, яка є фахівцем у галузі мистецтва, поділилася своїми думками. Вона сказала, що артбуки дають студентам-художникам чудову можливість показати свій талант. Вони можуть експериментувати з різними ідеями, стилями і навіть формами книг. Головне, щоб їхні твори викликали захоплення і були не просто книгами, а справжніми

шедеврами. Доцент Чуєва також зазначила, що хоча артбуки колись були майже забуті, зараз вони знову стали популярними і важливими в світі дизайну, дозволяючи авторам виразити себе. Інший гість, Г. Листвак, запропонував подивитися на артбуки ще ширше. Він говорив, що артбуки – це не просто книги, а символи. Вони можуть бути цілим світом, втіленням глибоких ідей і єдністю змісту та форми. Таким чином, артбуки стають більш ніж просто предметами – вони стають частиною культури і мистецтва [13].

Захоплива обкладинка артбуку «Український бестіарій» відчиняє двері до царини української міфології, запрошуючи читачів зануритися у світ народних легенд (рис. 1.3.1). Вона ніби запрошує читача у подорож крізь часи, до коренів народних оповідей про лісових мавок, русалок, чортів і вовкулаків. Кожна сторінка «Українського бестіарію» відкриває перед нами унікальні образи, які розроблено та деталізовано до дрібниць, що надає неабиякого реалізму.

Створений групою талановитих художників з об'єднання «Мальовій», цей мистецький альбом містить своєрідних персонажів духів, детально окреслених за допомогою проілюстрованих їх особливостей характеру та звичок. «Український бестіарій» («Mal'opus», 2023 р., 108 с.) - це творчий шлях у святиню українських легенд і майстринства, де кожен персонаж оживає перед очима завдяки арсеналу дизайнерських вмінь та майстерності ілюстраторів [14].

Рис. 1.3.1 – Обкладинка артбуку «Український бестіарій» [14]

Розворот з артбукового видання «Український бестіарій» демонструє графічне зображення міфічної істоти, відомої як мавка (рис. 1.3.2). «Мавки сприймалися українцями і як уособлення добра, оскільки піклувалися про

природу – дерева й рослинність, і як персоніфікація зла, оскільки могли насилати блуд і зводити зі світу чоловіків” [15, с. 177].

Цей розворот цікавий тим, що втілює у собі аспекти українського фольклору та міфології через ілюстрування персонажів та опис їх зовнішнього вигляду та рис характеру. Концепція бестіарію, який традиційно документує різноманітних міфічних істот, надає культурні уявлення та відображає чималий калейдоскоп українських легенд та вірувань.

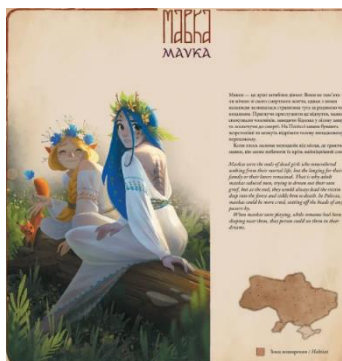

Рис. 1.3.2 – Розворот з артбуку «Український бестіарій» [14]

Робота над проектом «Український бестіарій» стала викликом для художників, які внесли свою унікальну творчу спадщину у цей проект. Крім того, ця ініціатива дала можливість українським митцям продемонструвати свої здібності та талант на масштабах світової аудиторії. Кожен малюнок, кожна картинка в цій книзі - це не просто зображення, це цілі історії, що відображають не тільки зовнішній вигляд персонажів, але й їхній внутрішній світ, їхні думки та переживання. «Український бестіарій» не лише збагачує культурний простір України, але й сприяє його визнанню та поширенню далеко за межами країни, дозволяючи всім охочим доторкнутися до багатства та різноманіття української культури [16].

На українському ринку книг з'явилися надзвичайні видання, які можна назвати справжнім мистецтвом. Вони створені на основі творів відомих письменників і приваблюють увагу своєю оригінальністю та красою. Одним із таких видатних прикладів є артбук Сергія Жадана «Пливи, рибо, пливи» («Чорні вівці», 2016 р., 28 с.), ілюстрований Христиною Лукашук. Ця книга не просто збірка текстів, а ціла візуальна історія, яка розповідається через малюнки.

Художниця, яка працювала над книгою, поділилася своїми враженнями: “Не буду грішити, що добре знаюся на творчості Сергія Жадана. Перебуваючи на одному з його концертів, раптом зловила себе на тому, що не так вслухаюся, як вдивляюся - я бачила Рибу. Вона пливла, говорила, страждала, мріяла... любила і неймовірно резонувала зі мною. Вже вдома знайшла текст. Тоді ж зрозуміла, що малюнки, які поки були лише в моїй голові, можуть стати отим найсправжнісіньким артбуком, якого так бракує на вітчизняному ринку. І не буду приховувати - отримала шалене задоволення, працюючи над цим проектом” [17].

Цей артбук є чудовим прикладом того, як література та візуальне мистецтво можуть поєднуватися, створюючи новий формат, який здатен зачарувати читача своєю унікальністю та креативністю. Він демонструє, як ідеї та образи можуть перетворитися на візуальні шедеври, які розширюють горизонти звичайного сприйняття тексту.

Рис. 1.3.3 – Обкладинка артбуку «Пливи, рибо, пливи» [18]

Обкладинка артбука являє ілюстративний ряд на твердій палітурці темно-синього кольору. Авторка приділяє увагу деталізації елементів і образів, завдяки вдалому розташуванню візуальної і текстової частини, дизайн виглядає чітко і немає перенавантаження. Виконання в жанрі реалізму, текстовий ряд добре гармонує і контрастує з тлом. Дизайн-концепція в повному обсязі передає настрій поезії Сергія Жадана. Зліва наявне коло синього кольору (#25499f) в якому розташований профіль дівчини, здебільшого в монохромній палітрі. Рослинна тематика доповнює загальний образ. Риба - яка є головним елементом в червоному кольорі, привертає одразу увагу [10, с. 694-698].

“Нова книга створена відчутти ще більший кайф від поезії Жадана, ще більше зануритися в його тексти, наче у воду. Артбук розрахований на всіх: як

на дітей, так і дорослих. Дітям буде цікаво розглядати, вивчати, дофантазувати зображення, а дорослі знайдуть ще одну рецепцію на текст Сергія Жадана «Пливи, рибо, пливи» [17], як поділилася Христя Венгринюк, головний редактор видавництва «Чорні вівці».

Рис. 1.3.4 – Розворот з артбуку «Пливи, рибо, пливи» [18]

У цьому артбуці «Пливи, рибо, пливи» ви знайдете не тільки текст віршів Жадана, але й дивовижні ілюстрації. Одна з них - це красиве зображення дівчини, яке розкинулося на двох сторінках (рис. 1.3.4). Ви побачите, як рослинний орнамент, що нагадує червоне листя, складається в образ риби. Темний фон ілюстрації створює атмосферу загадковості, а кольорова гама артбуку підтримується на кожній сторінці. Профіль обличчя дівчини зображений з новою гранню, а текстура сторінок така, що ви можете відчутти її під пальцями, перегортаючи кожну сторінку.

Ще один артбук, що базується на творчості Сергія Жадана «Птах: вірші, що стали піснями» («Ковчег», 2023 р., 96 с.), вийшов у травні 2023 року, має обкладинку з тканини, вона містить симетрично зображенні крила птаха, які символізують свободу. Також за назвою мистецького альбому можна побачити QR-код, відсканувавши який можна прослухати композиції та відео-презентації від Жадана (рис. 1.3.5).

Рис. 1.3.5 – Обкладинка артбуку «Птах» [19]

Ілюстрація до вірша «Торкатись» є дуже вдалою і підкреслює головну тему вірша, близькість і дотик, оскільки назву можна прочитати шрифтом Брайля, це вражаючий спосіб поєднати візуальне мистецтво з тактильними елементами. Розворот демонструє, як можна використовувати мистецтво для того, щоб зробити світ більш доступним для людей з різними потребами. (рис. 1.3.6).

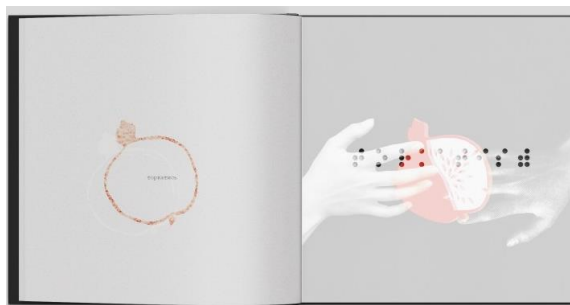

Рис. 1.3.6 – Розворот з артбуку «Птах» [19]

Книга містить спецефекти, такі як висічка, рисовий папір, копірка та дзеркальна фольга, що проходить наскрізним декоративним елементом крізь усю книгу, через яку кожен зможе розгледіти себе [20]. Отже артбук «Птах» це справжнє мистецьке полотно, яке поєднує в собі поезію, музику та візуальне мистецтво.

В період з 2014 по 2017 рік, видавництво «Основи» взялося за амбітний проект: вони вирішили надати нове життя українській класиці, оновивши її зовнішній вигляд. Вони випустили нові видання добре відомих творів, таких як «Лісова пісня» від Лесі Українки, «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького, «Тигролови» Івана Багряного та «Місто» Валер'яна Підмогильного. Ці книги є частиною шкільної програми, але часто не знаходять широкого відгуку серед

школярів, тому ілюстратори підійшли до задачі креативно. Вони перетворили класичні образи, зробивши їх більш привабливими та цікавими для молоді, надавши їм вигляду дитячих малюнків.

Особливо примітним є видання «Лісова пісня» («Основи», 2016 р., 156 с.) (рис. 1.3.7). Ця книга має виразні риси артбука, тож може зацікавити не тільки шанувальників літератури, а й любителів візуального мистецтва.

Рис. 1.3.7 – Обкладинка артбуку «Лісова пісня» [21]

Художниця Поліна Дорошенко взялася за завдання оживити сторінки видання своїми ілюстраціями, але вона підійшла до цього процесу з особливою увагою та обережністю. Вона розповідає, що робота над ілюстраціями була непростю задачею. Текст, який вона ілюструвала, був настільки самодостатнім та виразним, що будь-яка спроба доповнити його зображеннями могла б здатися зайвою. Тому вона вирішила, що ілюстрації та текст будуть існувати окремо, не перетинаючись, але разом створювати паралельні наративи. Це дозволило читачам сприймати кожен елемент окремо, не відволікаючись один на одного, і в той же час насолоджуватися гармонією між словами та зображеннями. Такий підхід додав книзі глибини та багатовимірності [22].

Іноді, коли видавці хочуть дати старому твору свіжий вигляд, вони звертаються до новаторських візуальних рішень, які призводять до створення захоплюючих артбуків. Це сталося з романом Тараса Прохаська «НепрОсті» («Terra Incognita», 2018 р., 184 с.), який був перевиданий у вигляді артбуку (рис. 1.3.8). Цей роман вже вважається сучасною класикою і є важливим читанням у сучасній літературі. Мабуть, саме тому «Terra Incognita» вирішило випустити книгу в новому оформленні. Ілюстрації до книги створила відома художниця

Юлія Табенська. Сам автор книги, Тарас Прохасько, відгукнувся про нове видання: “Юлині ілюстрації стали органічним продовженням тексту. Їх треба читати. Це так, ніби вона дописала ще сто сторінок до мого роману” [23].

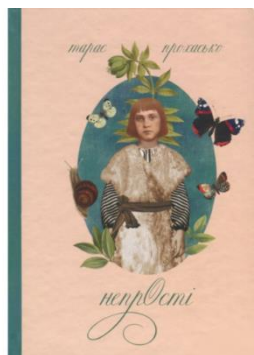

Рис. 1.3.8 - Обкладинка артбуку «НепрОсті» [24]

Один з кваліфікованих читацьких відгуків про це нове видання: “Зручна верстка, інтервал, шрифт, колір паперу і чорнил, колористика ілюстрацій, твердість обкладинки і заокруглені кутики сторінок - усе це надзвичайно акуратно, якісно, і - як би то правильно сказати? - з пієтетом до видаваного твору. Саме такі мають бути книжки, які навіть у добу прагматичних електронних гаджетів хочеться мати вдома на власній полиці – як коштовний артефакт, скарб, манускрипт... Деталі побуту, флори і фауни, ландшафтів та архітектури, слова, їхня фонетика та синтаксис, самі по собі надзвичайно мальовничі й кінематографічні, у перевиданні «НепрОстих» від видавництва «Terra Incognita» доповнені візуальним рядом, від якого набувають ще більшого об’єму, як у книжках панорамах” [23].

В сучасному світі медіа, де кожен шукає щось незвичайне, особливо цінуються книги, які показують нашу історію та культуру. Однією з таких книг є «Скриня. Речі сили» («Видавництво Старого Лева», 2016 р., 156 с.) (рис. 1.3.9). Цей артбук не просто книга - він справжній витвір мистецтва зі 156 сторінками, який можна навіть завантажити як додаток на мобільний телефон.

Творцями цього видання є талановиті Я. Винницька та Ю. Табецька, яка відома своїми чудовими ілюстраціями до артбуків, а також Д. Осипов. Вони вклали душу в кожную сторінку, додавши особливі елементи, такі як вирізки,

золоте тиснення, друк на прозорих матеріалах, що створюють ефект глибини та об'ємності [25].

Рис. 1.3.9 - Обкладинка та розворот артбука «Скриня. Речі сили» [25]

Ця книга - це своєрідний місток до світу наших предків, до речей, які вони використовували і які з часом можуть зникнути. Вона допомагає нам зрозуміти і відчувати, як жили наші пращури. Завдяки своїй унікальності та красі, «Скриня. Речі сили» була визнана однією з 23-х найкращих книг на «Форумі видавців» у 2016 році. Це підтверджує, що книга справді варта уваги і є важливим джерелом натхнення.

Збірка віршів Юлії Мусаковської під назвою «Бог свободи» нещодавно поповнила поетичну серію «Видавництва Старого Лева». Протягом шести років авторка відточувала свої тексти, створюючи глибокі, ясні і виразні тексти, які в той же час відображають особисті та історичні моменти, а також її роздуми про межі любові, свободи і батьківщини. Ілюстрації Анастасії Старко надають книзі яскравість і унікальність.

Книга розділена на три взаємопов'язані та самостійні розділи: «Заблукале серце», «Червона піжама» та «Лисиця». «Танці з травою, війна у нагрудній кишені, пошук означень для свободи і любові, - вірші Юлії, це подорож вглиб історій і прокладання шляху для інших» [26].

З 8 по 11 квітня 2024 року тривав Болонський ярмарок дитячої книги 2024, у межах якого створили колекцію з 54 українських візуальних видань для дорослої аудиторії Talking Pictures. З них міжнародне журі оголосило видання, які отримали спеціальні відзнаки, і серед них - поетична збірка української поетки Юлії Мусаковської «Бог свободи» [27].

Рис. 1.3.10 – Обкладинка артбука «Бог свободи» [28]

Таня Малярчук створила свою першу поетичну збірку «За такі гріхи бог ще подякує», яка є не лише книгою, а й витвором мистецтва, оживлену власними колажами. Ця художня книга відзначається своєю прозорістю і прагне стерти межі між досвідом автора і читачів, а також між вербальним і фізичним – це книга, яка відмовляється від прикрас (рис. 1.3.11).

Її назва не служить звичайним заголовком, вона встановлює ієрархію між головним і другорядним. Натомість назва взята з останнього рядка першого вірша та виділена великим шрифтом, щоб підкреслити, що все в цьому світі має однакову вагу та значення. Навіть коли щось виокремлене, воно не розкриває своєї сутності. Все залишається однаково таємничим, незалежно від того, наскільки воно виділене [29].

Рис. 1.3.11 - Обкладинка та розворот артбука «За такі гріхи бог ще подякує» [30]

Дмитро Осипов, Ярина Вінницька, Юлія Табенська і платформа «Ковчег Україна» представили новий артбук – «Наречена». “Дівчатка часто одержимі архетипом принцеса-наречена - змалечку приміряють мамині шпильки і прикраси, роблять фату із тюлі. Але тепер у їхніх мріях домінують пишні сукні зі стразами та діамантові тіари. А ми б хотіли дослідити – чи можна стати принцесою у сорочці із домотканого полотна?” [31].

Обкладинка артбука «Наречена» вражає своїм традиційним народним дизайном. Кольорова палітра обкладинки яскрава і весела. Використання різноманітних кольорів створює відчуття радості та святкування. Композиція обкладинки добре збалансована. Жінка розташована в центрі обкладинки, а квіти та птахи оточують її (рис. 1.3.12).

Рис. 1.3.12 – Обкладинка артбука «Наречена» [32]

Арткнига "Наречена" не тільки розповідає про український весільний одяг, але й з'єднує минуле і сучасність. Він показує, як можна використовувати старі традиції для створення сучасного весільного одягу, який буде особливим для кожної нареченої і відобразить її індивідуальність і шану до української культури. Кожна сторінка цього мистецького альбому свідчить про повагу до майстерності наших предків і закликає сучасних майстрів продовжувати ці традиції (рис. 1.3.13).

Рис. 1.3.13 – Розворот артбука «Наречена» [32]

Артбук сьогодні - це особливий вид книги, який відрізняється своєю унікальністю та оригінальністю. Це книга, яка відображає індивідуальний стиль автора через зображення та дизайн. Спочатку артбуки були схожі на рукописні щоденники або альбоми з малюнками, створені як ексклюзивні подарунки. З часом, вони перетворилися на видання, які друкувалися великими накладками і стали доступними широкому колу читачів.

Зараз артбуки не просто книги - вони стали важливою частиною світу графічного дизайну. Вони відкривають нові горизонти для вираження себе, дозволяючи кожній людині реалізувати свої творчі задуми. Артбуки можуть бути наповнені віршами, оповіданнями, фотографіями, малюнками або навіть колажами, що робить їх не лише книгою для читання, а й об'єктом мистецтва.

1.4 Аналіз збірки віршів Сергія Жадана «Життя Марії»

Сергій Вікторович Жадан є українським письменником. Він відомий своїми романами, такими як «Депеш Мод», «Ворошиловград», «Месопотамія» та «Інтернат». Також він автор поетичних збірок, таких як «Цитатник», «Ефіопія», «Життя Марії», «Тамплієри», «Антенa» та «Список кораблів». Сергій Жадан є відомим не лише в Україні, а й за її межами.

Його літературні твори отримали численні національні та міжнародні нагороди. Його книги перекладені понад двадцятьма мовами, що робить його одним із найвідоміших сучасних українських письменників. Крім того, Сергій активно долучається до організації літературного життя в Україні та бере участь у мультимедійних мистецьких проєктах [33].

Збірка поезії «Життя Марії», являє собою потужний і зворушливий ліричний роздум про життя, любов, втрату та стійкість на тлі війни та соціальних потрясінь.

Збірка складається з 80 текстів: 60 авторських віршів Жадана та 20 перекладів поезій польського поета Чеслава Мілоша. Поет підкреслив важливість другої частини книги у контексті збройного конфлікту в Україні. “Мені важливо було показати цю поезію Мілоша - ті речі, які він проговорював кілька десятиріч тому, були актуальними тоді і, на великий жаль, не втратили актуальності і на сьогодні” [34]. Ця структура поєднує особистий досвід автора з ширшим контекстом європейської історії та літератури, створюючи багатий та багатогранний погляд на людський стан.

Вірші Жадана сповнені емоційної сили та образності, вражаючи своєю здатністю торкатися сердець. Він майстерно використовує слова, немов пензлі

художника, створюючи яскраві картини в уяві читача, щоб передати складні почуття та переживання. Його мова динамічна та експресивна, часто поєднуючи розмовну мову з літературними образами.

Тематика збірки обертається навколо досвіду життя в зоні конфлікту, де кожен день це боротьба за виживання. Жадан описує руйнівну силу війни, біль втрати та вимушеного переселення. Він також досліджує теми пам'яті, ідентичності та пошуку сенсу життя в складних обставинах, ось деякі з ключових тем збірки:

Війна та її вплив на життя людей, Жадан безпосередньо описує насильство та руйнування, спричинені війною, а також емоційний біль та страждання, які вона несе.

Втрата та туга, збірка пронизана почуттям втрати, як особистої, так і колективної. Автор оплакує втрату домівки, близьких людей та відчуття безпеки.

Пам'ять та ідентичність, поет досліджує важливість пам'яті для збереження особистої та колективної ідентичності. Він розглядає, як минуле формує наше сьогодення та як ми боремося, щоб зрозуміти себе в контексті травматичних подій.

Любов та надія, попри темряву війни, у збірці є місце для любові, співчуття та надії. Жадан оспівує стійкість людського духу та прагнення до життя, навіть у найскладніших обставинах.

“Відповідно національну ідею, спрямовану на об'єднання нації, поет наповнює християнськими цінностями, що впродовж багатьох століть були визначальними для української ментальності - це віра, любов та пам'ять” [35, с. 24-28].

«Життя Марії» важлива та своєчасна збірка поезії, яка дає глибокий і проникливий погляд на людський досвід у часи війни та конфліктів. Її потужні образи, емоційна щирість та філософська глибина роблять її цінним внеском в українську літературу, відображаючи глибокі філософські та соціальні питання через поетичну форму.

РОЗДІЛ II

РОЗРОБКА АРТБУКУ СЕРГІЙ ЖАДАН «ЖИТТЯ МАРІЇ»

2.1. Розробка обкладинок артбуку

Важливим моментом розробки артбуку є створення обкладинок. Для створення яких, автор задіює основні принципи дизайну, які допомагають зробити унікальні дизайнерські рішення для обкладинок, суперобкладинок, які запам'ятовуються. Серед вищезазначених принципів: розуміння цільової читацької аудиторії, чіткий вираз теми та сюжету артбуку, гра колірних, типографічних, шрифтових та композиційних рішень, оригінальність та креативність.

Обкладинка артбуку - це перше, що бачить потенційний читач і вона відіграє вирішальну роль в привертанні його уваги. Потужний та ефективний дизайн обкладинки здатний викликати інтерес, передати основну ідею твору та зацікавити читача.

Насамперед, передпроектний етап розробки обкладинок являє необхідність визначити цільову аудиторію артбукової книжкової продукції. Вік, інтереси, культурні переваги – всі ці аспекти важливо брати до уваги при виборі дизайну. Цільова аудиторія мого артбуку – читачі, які люблять поезію та творчість Сергія Жадана (видатний український поет, прозаїк, перекладач, фронтмен гуртів «Жадан і Собаки» та «Лінія Маннергейма»).

Обкладинка має явно відображати тему та сюжет твору. Вона має бути символічною та викликати інтерес у потенційної читацької аудиторії. Саме тому, при створенні дизайну обкладинок були використані ключові елементи сюжету та головні персонажі, детально опрацьовано символічний наочний образ, який максимально точно передає сутність артбуку. Використано образ Діви Марії - як символ матері, яка хоронить своїх дітей, символ України під час війни. Також у поетичній збірці «Життя Марії» Сергій Жадан розмовляє про спалені мости і зруйновані міста, візуалізації яких були задіяні в розробці артбукових обкладинок.

Після завершення передпроектної діяльності переходимо до початкового етапу розробки - ескізування обкладинок. Був створений ескіз на папері з наступною реалізацією у діджитал. Обрано розмір А4 (2480 x 3508) та чорне тло (#000000) на якому було розроблено лайн арт образу Діви Марії білим кольором (рис. 2.1.1).

Рис. 2.1.1 - Ескіз та лайн арт образу Діви Марії для обкладинки

Колірне рішення є одним з найпотужніших інструментів в дизайні обкладинки. Кожен колір викликає певні емоції і асоціації у читачів. Тому мною було використано чорне тло та не яскраві відтінки, які підкреслюють характер та настрій твору «Життя Марії» Сергія Жадана. Композиційним рішенням обкладинки стало розміщення Діви Марії посередині. Далі робота над обкладинкою здійснювалася у графічних редакторах, таких як «Adobe Photoshop» та «Krita», крок за кроком розробляли візуальний елемент в кольорі. Було опрацьовано обличчя Діви Марії та долоні (рис. 2.1.2).

Рис. 2.1.2 - Етапи розробки образу Діви Марії для обкладинки

Було використано пензлі «Basic-1» та «Hard Roud», для розгладжування «Airbrush Soft». Для опрацювання шкіри були задіяні бежевий (#d7bfab), темно-бежевий (#c2a086) та коричневі (#a1724e), (#762c23), (#4b201b) кольори. Далі була робота над плащем та німбом (рис. 2.1.3).

Рис. 2.1.3 - Етапи розробки образу Діви Марії для обкладинки

Було використано пензлі «Basic-1» та «Hard Roud», для розгладжування «Airbrush Soft». Для опрацювання плащу були задіяні сіро-синій (#22252d), коричневий-бордо (#4b201b) та темно-сірий (#271f1e), а для німбу – теплий беж (#b38f74), бежево-коричневий (#8f6145) кольори. Далі останні фрагменти робити з візуальним елементом в якості опрацювання текстур та візерунків німбу та плащу. Плащ був оздоблений квітковим принтом сірого кольору, а німб опрацьований охристо-помаранчевим кольором (рис. 2.1.4).

Рис. 2.1.4 - Розроблений головний візуальний елемент Діва Марія для обкладинки

Завершальними етапами розробки стало додавання додаткових елементів в вигляді бежевої рамки, двох свічок – як символ пам'яті загиблим під час війни та тексту з назвою і автором та дизайн-розробка корінцю обкладинки (рис. 2.1.5).

Рис. 2.1.5 - Лицьова сторона обкладинки і корінець

Рамка зроблена бежево-коричневих ліній з додаванням вензелів. Корінець містить бежеві вензелі та текст з назвою збірки і автора. Шрифтове рішення - «Sloop Script Pro», обігрує таматику, бо артбук на базі поетичної збірки. Далі була розробка зворотньої сторони обкладинки. Ідея полягала в зображенні зруйнованих домівок, про які йде мова у збірці «Життя Марії» Сергія Жадана.

Було створено начерк на папері з наступною реалізацією у діджитал. Розпочато роботу з лайн арту в графічному редакторі «Krita» (рис. 2.1.6).

Рис. 2.1.6 – Начерк та лайн арт зворотньої сторони обкладинки

Далі крок за кроком ми опрацьовували ескіз в кольорі, за допомогою пензлів «Basic-1» та «Hard Roud», для розгладжування «Airbrush Soft». Було обрано сіро-коричнєве колірне рішення (рис. 2.1.7).

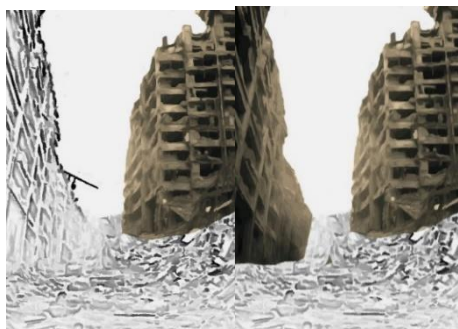

Рис. 2.1.7 - Етапи розробки зворотньої сторони обкладинки

Використовувались сіро-бежевий (#af9b80), коричневі (#7d6e57), (#403c30) кольори. Далі було опрацювання неба та нижньої частини в вигляді купи мотлоху від зруйнованих будинків, яке викликає відчуття хаосу. В графічному редакторі «Krita» за допомогою пензлів «Basic-1» та «Hard Roud», для розгладжування «Airbrush Soft» було завершене опрацювання ескізування зворотньої сторінки обкладинки. Колірне рішення залишилося незмінним (рис. 2.1.8).

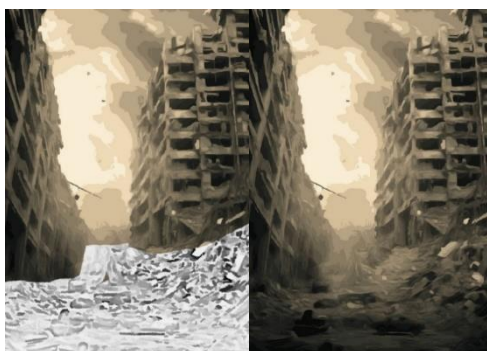

Рис. 2.1.8 - Фінальний етап розробки зворотньої сторони обкладинки

Створення обкладинки, що запам'ятовується – це можливість проявити креативність та оригінальність. Артбук – амбасадор відсутності меж і відходження від стандартних рішень. Тому мною було вирішено додати унікальності в дизайн обкладинки, щоб вона виділялася серед інших. Тому я додала елементи в вигляді червоних плям пензля та крапель крові. Каплю було відтворено в графічному редакторі «Adobe Photoshop», та розтягнуто по ескізуванню зворотньої сторони обкладинки за допомогою функції – деформації. Червоні плями були нанесені хаотично. Вищезазначені вузуальні елементи чітко обігрують тематичні засади збірки Сергія Жадана «Життя Марії» - війну, втрачені життя людей, кровопролиття. Каплі крові розташовані хаотично в режимі перекривання, що дозволяє нам проглядати тло з зруйнованими будівлями, цей дизайнерський прийом створює символізм, як днини людей під час війни покриваються ріками крові загиблих людей (рис. 2.1.9)

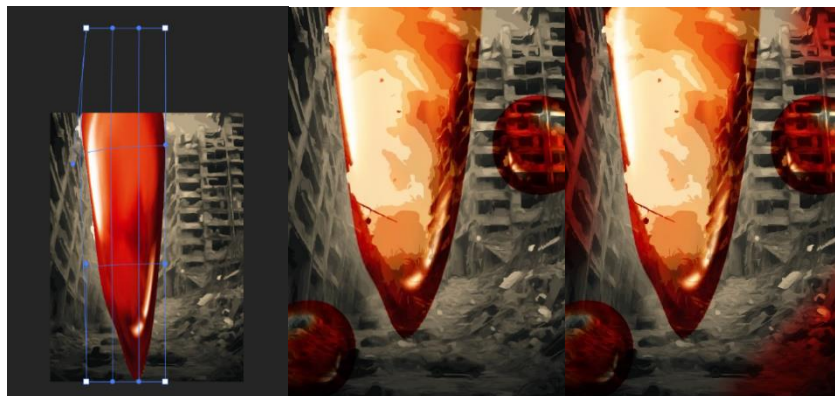

Рис. 2.1.9 - Етапи завершення доопрацювання зворотньої частини обкладинки
 Фінальним етапом було додавання тексту, шрифтове рішення якого - «Sloop Script Pro», розташоване по формі каплі. Текст містить інформацію про що артбук (рис. 2.1.10).

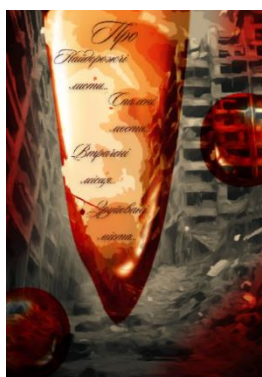

Рис. 2.1.10 - Зворотня сторона обкладинки

Для презентування обкладинки дизайни обох сторін додано в мокапи (рис. 2.1.11).

Рис. 2.1.11 - Мокапи з обкладинкою артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Далі після затвердження обкладинки науковим керівником, були наданні рекомендації щодо створення суперобкладинки.

Суперобкладинка - художньо оформлена паперова обгортка, яка накладається на кришку палітурки або обкладинку, виступає додатковим елементом матеріальної конструкції книги, її зовнішнього художнього оформлення. Виконує захисні, оформлювальні, художньо-естетичні функції, здебільшого застосовують як елемент поліграфічного оформлення артбукових видань [36]. Тому мною було прийнято рішення щодо створення дизайну суперобкладинки. Було взято начерк Діви Марії білого кольору на чорному тлі, який був продемонстрований вище, його було інвертовано за допомогою режиму – інверсія. Отриманий результат був оздоблений хаотичними чорно-білими лініями та різноманітними штрихами чорного кольору (рис 2.1.12).

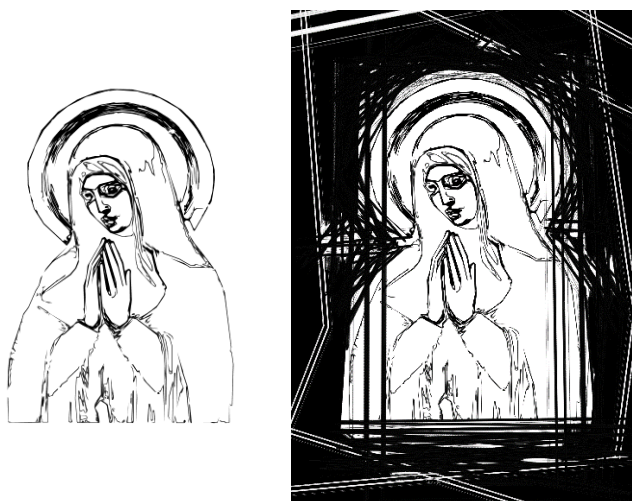

Рис. 2.1.12 - Етап розробки лицьової сторони суперобкладинки

Дизайнерське візуальне оздоблення має хаотичний, невірноважений характер, це ті самі емоції які відчують люди на тлі постійного перебування у стресі через війну. Повна відсутність яскравих кольорів. Стиль – ч/б.

Також було додано такі візуальні елементи, як сліди від пуль, та краплі крові, витікаючі з них. Розробка деталей відтворювалася в графічному редакторі «Adobe Photoshop», позаду слідів від пуль додано тіні завдяки функціям стилі прошарку (рис 2.1.13).

Рис. 2.1.13 - Лицьова сторона суперобкладинки

Далі була робота над зворотною стороною суперобкладинки. Було розроблено міст який горить, що є символізмом поетичної збірки, про те як письменник Сергій Жадан розповідає про спалені мости, зруйновані міста. Також додала різноманітні хаотичні лінії та сліди. Стиль – ч/б (рис. 2.1.14).

Рис. 2.1.14 - Етапи розробки зворотної сторони суперобкладинки

На візуальний елемент вогню було додано фільтр – вітер. Текстура являє подряпини та потертості. Також на фінальному етапі було додано сліди від пуль для збереження цілісності суперобкладинки та розроблено корінець, дизайн якого являє хаотичні лінії на чорному тлі (рис. 2.1.15).

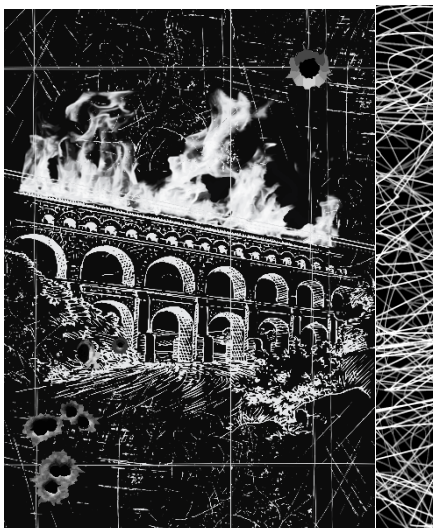

Рис. 2.1.15 - Зворотня сторона суперобкладинки

Для презентування суперобкладинки дизайни обох сторін додано в мокапи (рис 2.1.16).

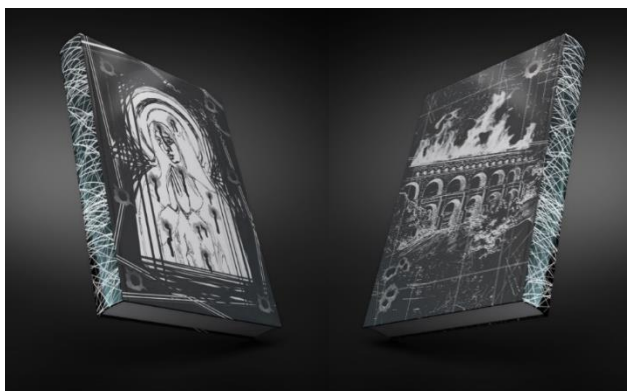

Рис. 2.1.16 - Мокапи з суперобкладинкою артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

2.2. Опрацювання форзаца артбуку

Під час створення артбукового видання приділяється особлива увага його внутрішнім елементам. “Одним з таких елементів є форзац (нім. vorsatz) - це однозгинний аркуш паперу, скріплений з першим і останнім зошитами блока і призначений для з’єднання блока з палітуркою” [37].

“За характером оформлення форзаці поділяються на задруковані (мається на увазі, що поверхня форзацу задруковується будь-яким рисунком чи орнаментом) або залишається незадрукованим” [37].

Після аналізу теоритичних засад, для розробки власного проекту було обрано задрукований вид форзацу.

“Ілюстративний ряд, яким заповнений форзац, представлений в вигляді своєрідного патерну (англ. pattern) - це малюнок, що складається з чергування дрібних елементів без помітних кордонів, що створює видимість нескінченного орнаменту” [38].

Ідея графічного оздоблення несе в собі символічне зображення руйнації цивільної інфраструктури через військові дії.

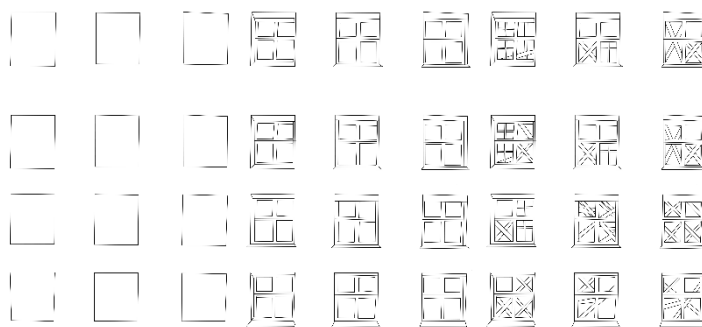

Рис. 2.2.1 – Стадія створення форзаца артбуку для наступних кроків

Було обрано формат А4 та розпочато роботу над першими етапами розробки, а саме розташування об'єктів для подальшого лайн арту – “стадія створення стилізованого малюнка для наступних кроків – заливки кольором, градієнтів, тощо” [39]. Було відмальовано спочатку геометричні контурні елементи, які слугують обрамленням для майбутніх вікон, далі було додано додаткові елементи, які формують начерк майбутнього форзацу (рис. 2.2.2).

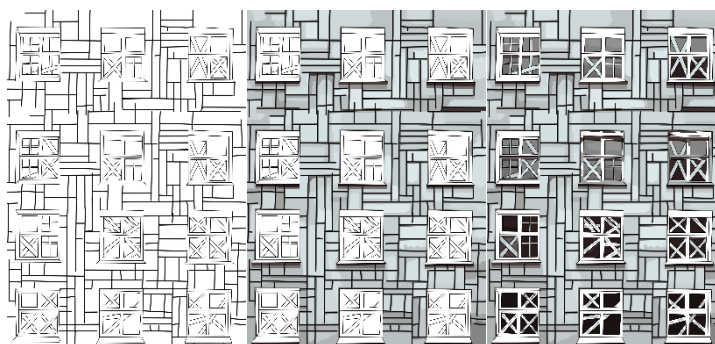

Рис. 2.2.2 – Лайн арт та етапи розробки форзаца артбуку

Фінальне ескізування містить розроблені вікна, на їх стеклах приклеєна малярна стрічка, яка і на сьогоднішній день використовується людством як захист від ударної хвилі від ракетного удару. Було розроблено імітацію цегляної стіни домівки, яка виступає тлом для форзацу (рис. 2.2.3).

Створення графічного матеріалу виконувалось у програмному забезпеченні «Sketchbook», який має чистий та ненав'язливий інтерфейс та вміщує всі функції, які очікуються від програми професійного рівня. Наявний широкий вибір настроюваних пензлів, які підтримуються напрямними та лінійками. Шари з повним набором режимів змішування забезпечують гнучкість створення та дослідження малюнків і кольорів [40]. Були використані пензлі – «Перо для розтушовування» та «Твердий наконечник».

Кольоровим рішенням тла стали світло-сірий (#dce8ea), сірий (#aeb3b4) та сіро-коричневий (#838484). Для вікон було використано сірі та коричневі відтінки – (#747070), (#838484), (#615957), (#625a58), (#382a28) та чорно-коричневий (#291c1c). Малярна стрічка в вигляді хрестів зроблена у світло-голубому (#dce8ea) кольорі контрастує з тлом та бере на себе увагу. Загалом колірне рішення форзацу представлено в змішаній гамі через поєднання теплих коричневих та холодних блакитних кольорів. Стиль виконання графічного матеріалу в реалізмі з деталізацію достатнього рівня.

Рис. 2.2.3 – Фінальний концепт форзацу артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Фінальний концепт форзацу артбуку підкреслює наскрізні мотиви збірки Сергія Жадана «Життя Марії» та освітлює життя людей в умовах війни з її гіркими наслідками. Після завершення розробки форзацу, отриманий результат було вміщено у мокап для візуалізації проектної діяльності (рис. 2.2.4).

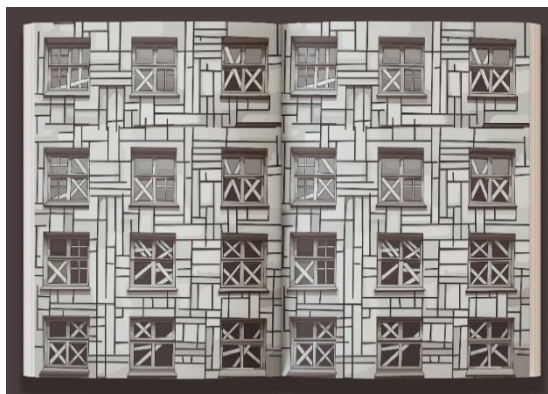

Рис. 2.2.4 – Мокап форзацу артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

2.3. Етапи створення розворотів артбуку

Під час створення артбуку Сергія Жадана «Життя Марії» вагомому кількості часу було присвячено предпроектній діяльності. Насамперед, був проведений

ретельний аналіз поезій та вивчений матеріал з наукового вісника «Екзистенційні мотиви збірки «Життя Марії» Сергія Жадана» фахівців з цієї галузі - професора кафедри української літератури університету імені Михайла Драгоманова - Осьмак Н. Д.

Одним з наскрізних мотивів збірки «Життя Марії» є тема переселенства та втрати рідного дому.

“Окрім традиційних для екзистенціалізму вирішення проблем життя і смерті, свободи вибору збірка пройнята мотивами і образами переселенців та біженців. Майже у кожній поезії збірки - констатація факту, а то й відчайдушний крик про те, що звичне життя для багатьох людей через війну зруйноване, вони не мають пристанища, а що їх оточує - тимчасове, вокзальне, бездушне. Вже у першій поезії, вміщеній у збірці відчутні ці мотиви” [41, с. 54].

“Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава: чорні робочі долоні, стрижена голова, зранку стоять на зупинках, неприкаяні, як пірати – тимчасова адреса, країна напівжива” [42, с. 7].

“Поет звертається до Марії, щоб донести факт духовної руйнації людей, змушених залишати рідні міста, села, вщент зруйновані і небезпечні для життя” [41, с. 54].

“Наше місто було з каменю та заліза. У кожного з нас тепер у руці дорожня валіза. У кожній валізі попіл, зібраний під прицілом. Тепер навіть у наших снах пахне горілим” [42, с. 12].

Після вивчення вищезазначених рядків поезії зародилася ідея для першого розвороту артбуку, композиційним рішенням стало зображення потягу, дизайн якого в стилі «Укрзалізниця» та образи людей з валізами. Одна з валіз стоїть без власника, може він його залишив, бо не встигав забрати, бо запізнювався на евакуаційний потяг, бо життя важливіше за речі або загубив в атмосфері хаосу та біганини, якою наповнена вся ілюстрація. Лише один образ людини являє своє обличчя глядачу, але воно не має деталізації, для опису цього рішення слугує український фразеологізм : «лиця немає», який означає зміну на виду від страху або раптового сильного хвилювання, це й сталось з героєм ілюстрації на тлі

війни. Одним з елементів ілюстрації є дим, один позаду потягу, який був спричинений обстрілами, інший дим від потягу, який от от покине вокзальне місцеперебування.

Обрано формат А4 та розпочато працю над першим етапом - розробка ескізів та лайн арту для подальшої роботи з кольором (рис. 2.3.1).

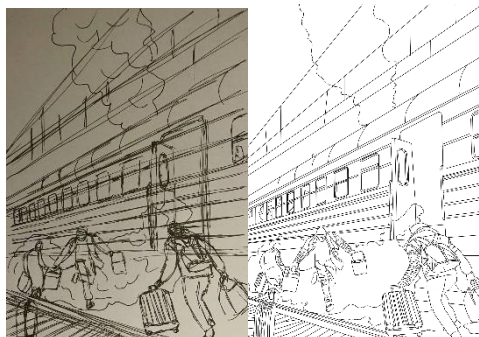

Рис. 2.3.1 – Ескізування та лайн арт сторінки розвороту з тематикою переселенства для артбуку «Сергій Жадан «Життя Марії»

Наступним кроком в розробці сторінки розвороту була праця з колірним рішенням (рис. 2.3.2). Образи героїв розвороту було розроблено в коричневих, синіх, чорних та сірих відтінках – (#66595d), (#0e0e10), (#282b35), (#735246), (#2d3541), (#3e3e43), (#1d3844), (#09131c). Валізи в відтінках синього, коричневого та сірого – (#7c9cb4), (#b4ccd8), (#171a21), (#95b0c6), (#1b2631). Рейки відпрацьовані за допомогою темного синього кольору (#07151c). Земля у синьо-сірому кольорі (#284961). Дим від потягу у сірих, голубих та сіро-синіх відтінках – (#648395), (#acccef), (#73939f), (#95b1bf). Потяг розроблений переважно у голубих (#4e7687), (#284f65) та синіх (#113f56), (#12425c), (#0c3040), (#0f2233), (#08283a) кольорах з невеликим відсотком сірого – (#8aaab3), (#638295). Вікна розроблені відтінками рожевого (#f2999c) та світло-фіолетового(#a05a68) кольору. Використання цих кольорів створює уявлення працюючих приборів світлопостачання у вагонах, в вікнах промальовуються нариси двох людей-пасажирів потягу у фіолетовому (#4f4760) та чорному (#12171b) кольорах.

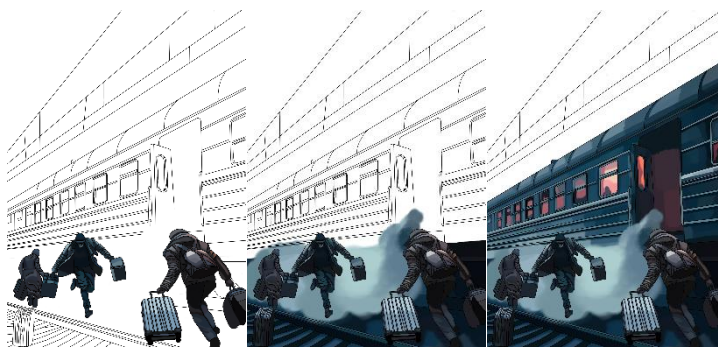

Рис. 2.3.2 – Етапи створення сторінки розвороту з тематикою переселенства для артбуку «Сергій Жадан «Життя Марії»

Дим позаду потягу, який за задумом був спричинений ракетним ударом у синіх (#1a3b4d) та сірих (#3e5e71) кольорах. Тло у світло-зеленому кольорі (#adc5c5). При розробці були використані пензлі – «Перо для розтушовування» та «Твердий наконечник». Ця сторінка розвороту виконана в стилі реалізм з якісною деталізацією об'єктів, особлива увага була призначена розробці потягу (рис. 2.3.3). Колірна гама холодна через використання синіх та голубих кольорів.

Отже ця сторінка розвороту освітлює проблеми переселенства та біженства, втрати себе на цей день, втрати місця проживання та звичайного спокійного морального стану через війну.

Рис. 2.3.3 – Фінальний концепт сторінки розвороту з тематикою переселенства для артбуку «Сергій Жадан «Життя Марії»

Друга сторінка розвороту з тематикою переселенства передбачала роботу з текстовими блоками та оформленням тла за допомогою дизайнерського оздоблення (рис. 2.3.4). Відпрацювання відбувалося у програмному забезпеченні «Adobe Photoshop», цей графічний редактор на сьогоднішній день очолює всілякі

топи та рейтинги програм у світі графічного дизайну та має в своєму арсеналі великий пакет різноманітних інструментів та функцій, що значно полегшують роботу з графікою [43].

Першим етапом було визначення кольору тла на якому буде розміщений дизайн сторінки. Було обрано темний синьо-зелений відтінок (#092535) на якому було додано хаотичні лінії чорного кольору, подібне дизайн-рішення переплітається з суперобкладинкою, при створенні якої теж був використаний цей графічний елемент. Далі було додано прямокутник, за допомогою функціоналу програми «Adobe Photoshop» було накладено градієнт, виконаний у синьому (#082739) та темно-сірому (#101f28) кольорах, який слугуватиме тлом для майбутньої текстової частини.

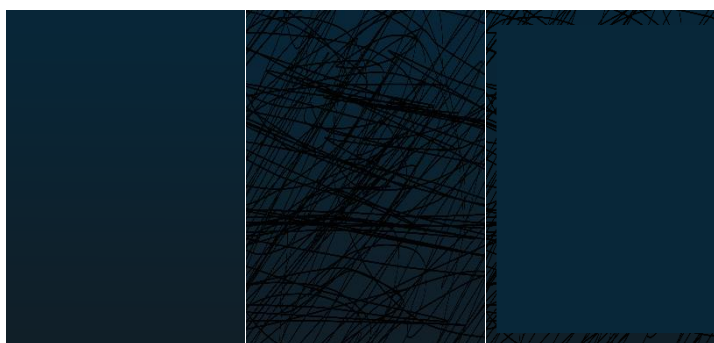

Рис. 2.3.4 – Етапи роботи з тлом другої сторінки розвороту з тематикою переселенства для артбуку «Сергій Жадан «Життя Марії»

Наступними етапами роботи над розворотом про переселенство стало додавання додаткових графічних елементів які слугують дизайнерським оздобленням другої сторінки (рис. 2.3.5).

На дизайн-рішення других сторінок розворотів артбуку «Сергій Жадан «Життя Марії» вплинула творчість Володимира Вакуленко – українського письменника, який був викрадений і закатований росіянами, з його книгою «Я перетворююсь...Щоденник окупації. Вибрані вірші» видавництва «Vivat». Ця книга складається з текстів щоденника окупації, історій, що занурюють у хроніку перших місяців повномасштабної війни [44]. Тож концепція других сторінок розворотів артбуку «Сергій Жадан «Життя Марії» являє своєрідні записи, як щоденник окупації, в вигляді поезій з історіями життя героїв Жаданівської збірки з циклу «Чому мене немає в соціальних мережах». Елементи використані в

дизайні – сліди від куль, краплі крові, потертості, надають глядачеві розуміння через що вдалося пройти цим поетичним зображенням життя героїв в окупованому місті перед тим як дійти до читача, а саме через війну.

Серед них сліди від куль у сірих (#0f1620), (#26384a) і голубих (#41607b) відтінках і потертості у голубому кольорі (3f626f). Дизайн цих елементів вже був задіяний під час розробки суперобкладинки артбуку, Було додано текстовий ряд у голубому (#6c8892) кольорі. Шрифтовим рішенням назви поезії «Наші діти, Маріє, ростуть, ніби трава...» було обрано – «Zantiqa», який є жирним і декоративним та часто використовується для заголовків. Для тексту вірша був задіяний шрифт – «Marta», він з засічками, тому відноситься до категорії – антиква – це шрифт, характерною особливістю якого є стиснуті форми літер з серифами на кінцях, а серифи – це невеликі виступи, які розташовуються на кінцях літер та штрихах [45].

Рис. 2.3.5 – Етапи роботи з текстовою частиною та елементами другої сторінки розвороту з тематикою переселенства для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»
Завершальним етапом є дизайнерське оздоблення макету за допомогою капелів крові, які було деформовано у фотошопі для отримання незвичних форм і прошарок з ними був переключений у стан перекриття (рис. 2.3.6). Подібний елемент виконаний за таким же принципом доповнює обкладинку артбуку.

Рис. 2.3.6 – Фінальний концепт другої сторінки розвороту з тематикою переселенства для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Після завершення розробки розвороту з тематикою переселенства, готові напрацювання було вміщено в мокап, для отримання фінального розуміння вигляду першого розвороту артбукового видання Сергій Жадан «Життя Марії» (рис. 2.3.7).

Рис. 2.3.7 – Мокап першого розвороту з тематикою переселенства для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

“Поезії Сергія Жадана освітлюють звичайних людей зі звичайною історією, але центральним образом є війна, наслідки якої у кожного з героїв свої. Філософію життя кожного з них передають назви поезій «Голка», «Пошуковик», «Псих», «Мародер», «Плеєр». Війна уривається в їх життя, щоб розділити світ навпіл - життя і смерть стають поряд. Звичайний майстер татуювання стає на захист своїх політичних переконань” [41, с. 54].

“Хтось розповів, що його підстрелили на блокпосту, вранці, зі зброєю в руках, якось випадково...” [42, с. 66].

Ідеєю для створення ілюстрації про історію героя Жаданівської поезії «Голка» стало зображення блокпосту з парканами, які захищені електричним струмом, наявний образ озброєного окупанта, який за задумом і вчинив варварське вбивство, позбавивши життя молодого юнака татуювальника Антона.

Символічним образом є трава з паростками пшениці, яка олюднена Жаданом, як він зазначав: «Наші діти, Маріє, ростуть немов трава...». Тож душа Голки перетворилась на зелену траву, яка процвітає на холодному сірому блокпосту. Графічний елемент в вигляді каміння – це як грудка гріхів, які навалені на цьому блокпосту, де здійснився акт проти людяності, проти всього живого.

Був розроблений начерк та лайн арт для подальшої роботи з ілюстрацією (рис. 2.3.8).

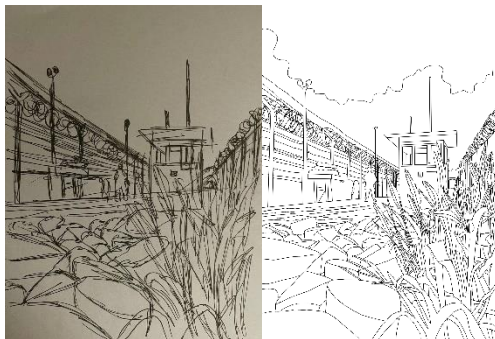

Рис. 2.3.8 – Начерк та лайн арт першої сторінки розвороту з історією життя «Голки» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Наступними кроками створення ілюстраційного ряду була розробка об'єктів та візуальних образів у кольорі (рис. 2.3.9). Спочатку було опрацьовано споруду пропускнуго контролю у синьо-зелених (#405e6d), (#455d6d), голубих (#5f7886), (#628390), темно-зелених (#222c38), (#182130) та зелених (#717f7a), (#374a50) відтінках.

Далі здійснювалось кольорове рішення символічних елементів ілюстрації, а саме каміння та трави з паростками пшениці. Були задіяні світло-зелені (#739891), (#7ba1a4), (#97aea4), (#5f7f7e), зелені (#4c6948), (#4a6d56), (#446761), (#2f554e) та синьо-зелені (#1f333e), (#142129), (#2f4847), (#293438) кольори для трави. Паростки пшениці у бежевих (#989d96), світло-коричневих (#898d89) та

коричневих (#7a6c65) кольорах. Груда каміння у темно-сірих (#111020), (#181a27), (#1c1f29), (#19232f), (#1b2736), синьо-зелених (#325865), (#3a555f), (#314d5d), (#4b6671), (#354957) та голубих (#77949b), (#8ba0a1), (#7d989f), (#839aa7) кольорах. Образ окупанта у темно-зеленому (#283d4c), голубому (#577e8e) та зеленому (#364f58). Асфальт у зелених (#54737e), голубих (#738c95) і сірих (#c9d1d2) кольорах. Паркан виконаний у синьо-зеленому (#547480), (#35464f), світло-зеленому (#8ea6a7), (#67888b) та сірому (#b5c1c2) кольорах.

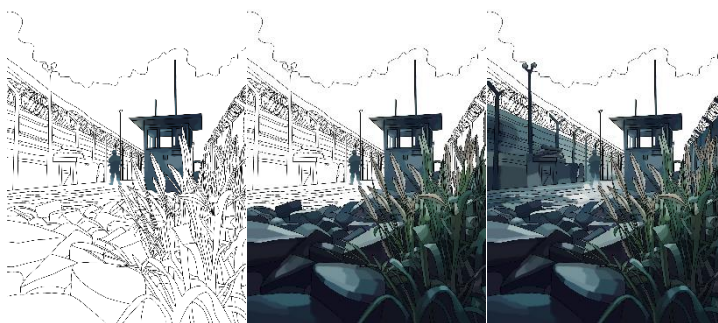

Рис. 2.3.9 – Етапи розробки першої сторінки розвороту з історією життя «Голки» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Останнім етапом було опрацьовано небо в голубому (#8aaab6), сірому (#a0b2b4), світло-сірому (#c5cdd0), світлому синьо-зеленому (#809da2), темно зеленому (#496c7a), (#3c5c6b) кольорах (рис. 2.3.10).

Кольорова гама холодна, окрім невеликого відсотку теплого зеленого та бежевого кольору. Стиль виконання – реалізм з високим ступенем деталізації об'єктів ілюстрації.

Отже ілюстрація являє собою символічні образи, які висвітлюють трагічні події життя героя, які було зображено в поезії «Голка» Сергія Жадана в циклі віршів «Чому мене немає в соціальних мережах».

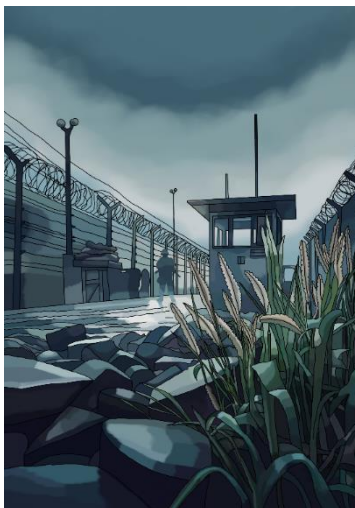

Рис. 2.3.10 – Фінальний концепт першої сторінки розвороту з історією життя «Голки» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Процес опрацювання другої сторінки був виконаний за таким же принципом, як і створення другої сторінки для розвороту з переленством вищезазначеної. Були обрані два кольори для градієнту сіро-голубий (#486774) та темно-сірий (#414049). Тло для тексту темно-голубого (#537380) кольору. Додані елементи в вигляді слідів від куль, хаотичних чорних ліній та потертості. Колірне рішення тексту у темно-синьому (#0b171e). Шрифт назви поезії «Голка» - «Zantiga», шрифт тексту вірша - «Marta». Було додано деформовані каплі крові та вдосконалено прошарок з ними за допомогою перекриття (рис. 2.3.11).

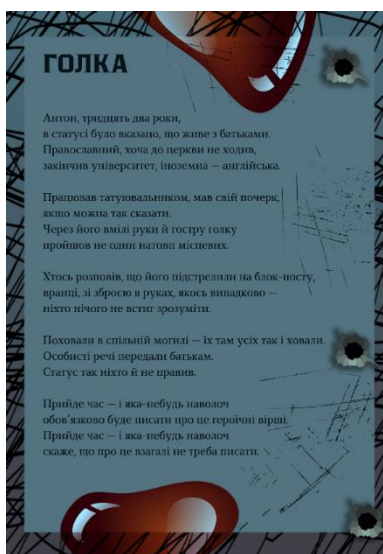

Рис. 2.3.11 - Фінальний концепт другої сторінки розвороту з історією життя «Голки» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Готові напрацювання проектної діяльності другого розвороту було вміщено в мокап (рис. 2.3.12).

Рис. 2.3.12 – Мокап другого розвороту з історією життя «Голки» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Наступний розворот втілює історію життя Саші, поета та езотерика із «Плейера». “Він свідомо залишився у місті, але навпаки – себе зайвим не відчуває – це місто, сповнене наслідків війни є для нього зайвим. Головне у його житті – музика «різних динозаврів», стара якісна музика «якихось чоловіків», яка просто вривається у його мозок, яку він слухає, щоб не замислюватися над парадоксальністю ситуації. Він ходить зруйнованим містом, не переймаючись його проблемами” [41, с. 55].

Ідейним рішенням ілюстрації для розвороту стало зображення чоловіка, який живе в окупованому місті, постійно тримаючи в руках і не вимикаючи плеєра, так йому легше сприймати обставини, які спричинені війною, як йдеться в поезії.

“Більше нічого не чути, більше нічого не бачити, більше нічого не відчувати” [42, с. 83].

Плейер дає герою таку можливість, але трагічні наслідки воєнних дій нагадують про себе, від яких не рятують жодні рядки пісень.

“Окрім запаху, звісно. Окрім трупного запаху” [42, с. 83].

“Поет констатує – неможливо заховатися від реального життя навіть за вічною і безсмертною музикою, залишатися байдужим до смерті і подій, які відбуваються навколо, реальність нагадає про себе на рівні відчуттів” [41, с. 55].

Пошкоджені палаючі багатоповерхівки від ракетних ударів, оповиті сірим димом, та уламки автомобілів на землі- є наскрізним символом, який окреслює руйнівні наслідки цивільної інфраструктури в окупованому місті.

На форматі А4 було розроблено ескіз та лайн арт для наступних кроків роботи над ілюстрацією з «Плейером» (рис. 2.3.13).

Рис. 2.3.13 – Ескіз та лайн арт ілюстрації для розвороту з поезією «Плейер» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Далі йшли кроки з розробкою ілюстраційного оздоблення у кольорі (рис. 2.3.14). Образ героя поезії, його одяг, волосся було деталізовано до найменших дрібниць. Светр виконаний у сірих (#3d4e5f), (#425467), (#596c82), (#273343), (#65626e) відтінках. Штани у сірих (#242e3e), (#262d39), (#222531) та коричневих (#694c49), (#a26f5e), (#332b31) кольорах. Шкіра героя у рожево-сірих (#a0625a), (4b494f), (#6b636e), (#5d5c64), (#7c7378) та бежевих (#e19e88), (#fab994), (#ffdc0), (#e79781), (#e2a889) відтінках. Волосся у сірих (#2b3236), (#36414d) та коричневих (#282127), (#4f4f53) відтінках. Колір тла – голубий (#7893ac). Багатоповерхівки та дим виконані в сірих (#657183), (#444f62), (#2a3646), (#647587), (#8798ab), (#96a7b9), (#a9bbcc) кольорах. Полум'я у світло-помаранчевому (#cb9587) кольорі.

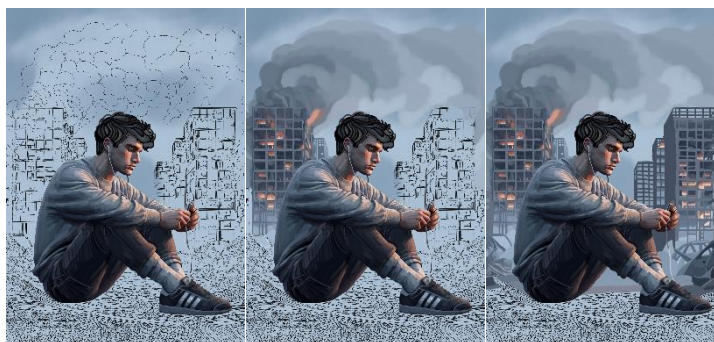

Рис. 2.3.14 - Графічні кроки з розробкою ілюстраційного оздоблення для розвороту з поезією «Плейер» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Фіналом для ілюстрації стала розробка уламків автомобілів у сірих (#3d495d), (#556a81), (#71879d) кольорах та дерев'яні доски на яких сидить персонаж у сірих (#313848), (#60697a), (#4f5666), (#343747) та коричневих

(#58484e), (#776c6c), (#958284) кольорах (рис. 2.3.15). Виконання роботи було здійснено у стилі реалізм з якісною роботою над деталізацією.

Рис. 2.3.15 - Фінальний концепт ілюстрації для розвороту з поезією «Плейер» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Дизайн-рішення другої сторінки розвороту подібне до вищезазначених других сторінок розворотів артбуку (рис. 2.3.16). Градієнт тла у двох кольорах – голубий (#7e94ab) та темний синьо-сірий (#161828). Додані потертості, сліди від куль, чорні хаотичні лінії та прошарок з деформованими краплями крові з перекриттям. Для тексту назви поезії «Плейер» задіяний шрифт «Zantica», для тексту поезії – «Marta». Колірне рішення тексту – темний синій (#060709).

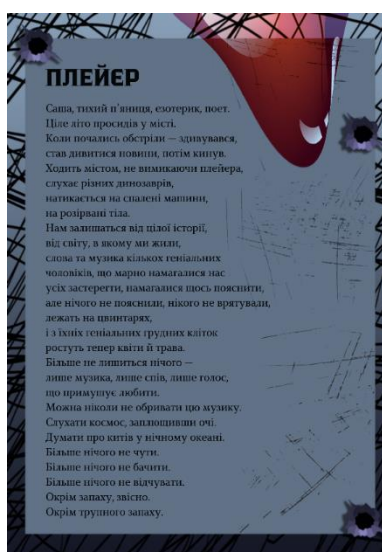

Рис. 2.3.16 - Дизайн-рішення другої сторінки розвороту з поезією «Плейер» для артбуку «Сергій Жадан «Життя Марії»

Всі напрацювання для розвороту з «Плейером» з циклу поезій «Чому мене немає в соціальних мережах» було вміщено в мокап для візуалізації наробіток (рис. 2.3.17).

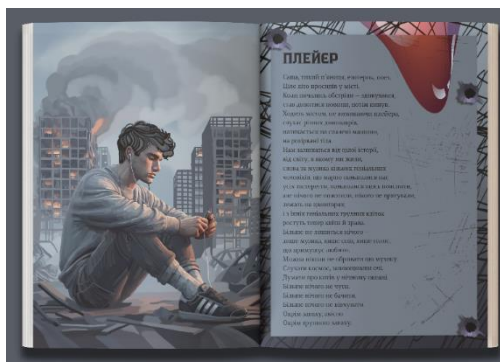

Рис. 2.3.17 - Мокап розвороту з поезією «Плейер» для артбуку «Сергій Жадан «Життя Марії»

У поезії «Мародер» йде мова, що дії відбувається у найбільш заселеному регіоні, яке по війні перетворилося на пустку. Констатація міста-пустки відбувається під час розповіді про долю мародера.

“Старий його замерз у грудні, в порожньому трамваї. У мамі проблеми з цукром” [42, с. 80].

“Смерть від переохолодження у громадському транспорті – показова картина того, що мешканці великого міста ним не користуються, щоб зайвий раз не бачити наслідки війни” [41, с. 54].

Ідеєю ілюстрації для розвороту з поезією «Мародер» є зображення старого чоловіка в заледенілому трамваї, що є символічним моментом знелюднення міста та покинутості на тлі війни. Трамвай розроблений в перспективі, на трамвайних вікнах є заледеніння, з міст сидіння висять бурульки. Цей графічний прийом створює своєрідну гіперболізацію та буквально сприйняття, що трамвай холодний через відсутність людей у ньому.

Було розроблено начерк та лайн арт для ілюстрації з «Мародером» (рис. 2.3.18).

Рис. 2.3.18 - Начерк та лайн арт ілюстрації з «Мародером» для артбуку Сергій Жадан
«Життя Марії»

Далі була розробка ілюстрації з «Мародером» у кольорі (рис. 2.3.19). Спочатку було опрацьовано трамвайні вікна з заледенілим склом та місто для сидіння з бурульками. Обрамлення вікон салону у сірому кольорі (858583), частина салону трамвая у коричневих (6d6b66) та сірих (3f4548), (4e585b) (4c575b) кольорах. Заледеніння вікон у світло-жовтих (#ebd9b4), (#d7c4a1) та охристих (#d6bb9a), (#d0ba9b) та сірих (#a3aba6) відтінках. Вікна голубого (#bbd4d1), (#79979d) та сірого (#aba79e) кольору. Місто для сидіння у голубих (#71949a), (#b9d3d3), (#54737e) та темно-сірих (#111f2a) кольорах, бурульки – голубі (#4d747f). Образ старого чоловіка у сірих (#3f4247), (#111f28), (#6e6d69), голубих (#729698), (#274553) та охристо-жовтих (#d5bc9b), (#edd6ad) кольорах. Права частина салону трамвая розроблена здебільшого у холодній колірній гамі з переважанням голубого (#507480) кольору.

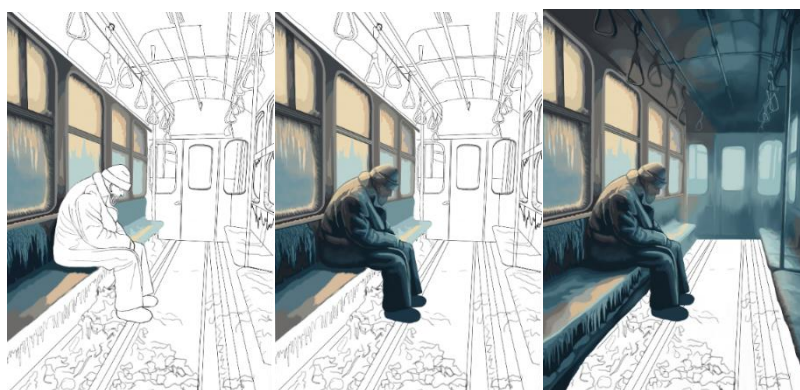

Рис. 2.3.19 - Розробка ілюстрації з «Мародером» у кольорі для артбуку Сергій Жадан
«Життя Марії»

Фінальним етапом стало опрацювання підлоги салону трамвая у голубих (#476b77), (#2f4f5d), (#76999f), сірих (#a0a59e), (#656664) та темного сіро-коричневого (#2d3035) кольорах (рис. 2.3.20).

Рис. 2.3.20 - Фінальний концепт ілюстрації з «Мародером» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Розробка другої сторінки для розвороту з «Мародером» виконувалась за вищезазначеним принципом створення других сторінок розворотів для артбуку «Сергій Жадан «Життя Марії». Відмінність лише в композиційному розташуванні капелів крові з різною формою деформації, слідів від куль та потертостей. Шрифт який було зазначено вище залишається незмінним – «Zantiqa» для назви, та «Marta» для частини тексту з віршом. Кольори тла градієнтні – голубий (#4e717d) та темний синій (#172831). Тло для тексту – прямокутник синього (#507480) відтінку. Колірне рішення тексту – темно-синій (#040507) (рис. 2.3.21).

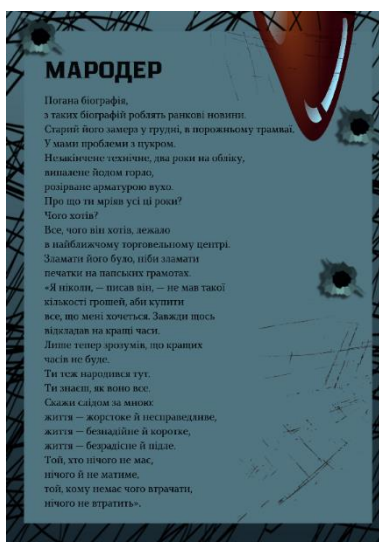

Рис. 2.3.21 - Концепт другої сторінки для розвороту з «Мародером» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Дизайн-розробку розвороту з «Мародером» було вміщено в мокап (рис. 2.3.22).

Рис. 2.3.22 - Мокап розвороту з «Мародером» для артбуку «Сергій Жадан «Життя Марії»

Наступний крок проєктної діяльності – створення ілюстрації до розвороту з поезією «Пошуковик» з циклу «Чому мене немає в соціальних мережах».

“Смерть стає буденним явищем для людей, як і життя. Про неї починають говорити спокійно, як-от героїня у «Пошуковику» про смерть свого брата. Автор фіксує цей спокій у багатьох своїх персонажах, однак насправді – глибоко у душі вони тримають біль, від якого “... не існує жодного знеболювального від того, що в них болить, не існує” [42, с. 73]. Кожного героя доля – це уривок історії країни, зруйнованої війною” [41, с. 54-55].

Ідейним рішенням ілюстрації з героїнею у «Пошуковику» стало зображення дівчини, яка грає на гітарі загиблого брата.

“Брат займався музикою. Мав хорошу гітару. В нього її постійно позичали.

Ось що з нею тепер робити? - питала вона. - Я брала, пробувала грати, порізала пальці з незвички. Дуже боліло. Досі не заживає” [42, с. 69].

Героїня «Пошуковику» не може змиритися з братовою загибеллю, символічним моментом є порізані пальці, які дуже болять та не заживають, що є своєрідною метафорою про душевний біль через втрату рідної людини.

Було розроблено ескіз та лайн арт з зображенням образу героїні, яка грає на гітарі брата (рис. 2.3.23).

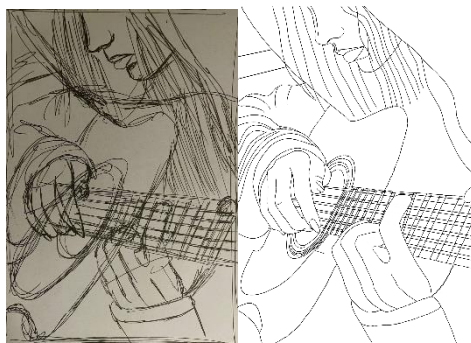

Рис. 2.3.23 – Ескізування та лайн арт з ілюстрацією героїні «Пошуковику» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Наступними етапами роботи було опрацювання ілюстрації в кольорі (рис. 2.3.24).

Спочатку було розроблене обличчя героїні у сірих (#484652), (#474957), (#434657), (#73707b) та сіро-коричневих (#413e47), (#2f2830), (#2a222a), (#453c46) кольорах. Руки героїні в бежевих (#aaa5b3), (#bab4bb), (#ada6b4) рожево-коричневих (#745f6c), (#6e5a6c), (#4e3a46) сірих (#d6dcef), (#717284), (#7d808f), (#7c7e8e) та темно коричневих (#27242b), (#311f27), (#181820), (#181b27), (#483838) відтінках.

Далі відбувалася робота з волоссям пензлями «Перо для розтушування», «Жорстка загострена гумка», використані чорний (#000000) та сірий (#1b1b23) колір. Дівчина одягнена у кофту з капюшоном в сірих (#1c1f25), (#505358), (#4e525b) та сіро-голубих (#232c3b), (#46596d), (#3c4c60), (#253748) кольорах. Гітара виконана у сіруватих (#a3aac1), (#d1ddea), (#2f3640), бежевих (#cbcd9), (#a39b9b) коричневих (#5c4d4a), (#443e42), (#665b55) та голубих (#5f7998), (#809db8) кольорах. Колірним рішенням ілюстрації є переважання сірих відтінків. Стиль виконання – реалізм з опрацюванням деталей.

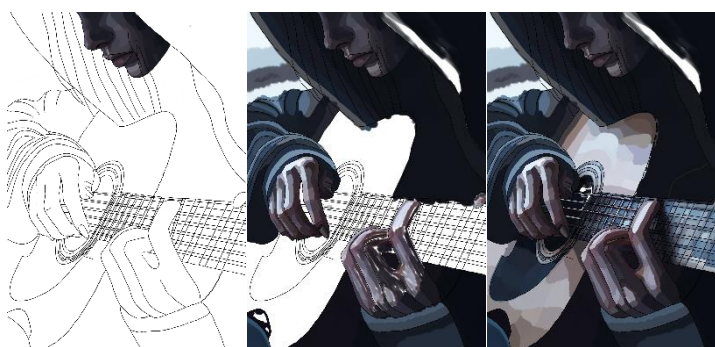

Рис. 2.3.24 - Опрацювання ілюстрації героїні «Пошуковику» в кольорі

Після закінчення праці над образами, було обрано фінальне рішення тла у сірому (#4f5463) кольорі (рис. 2.3.25).

Рис. 2.3.25 - Фінальний концепт з ілюстрацією героїні «Пошуковик» для артбуку
Сергій Жадан «Життя Марії»

Процес створення другої сторінки для розвороту з поезією «Пошуковик» був за вищезазначеним принципом розробки других сторінок розворотів для артбуку «Сергій Жадан «Життя Марії»». Різниця є в розташуванні капелів крові, які було деформовано у «Adobe Photoshop», слідів від куль та подряпин. Шрифт залишається незмінним – «Zantiga» в якості заголовку поезії, та «Marta» для текстового ряду з віршом. Гадієнт виконаний у сірому (#4b505f) та темно-синьому (#0b0e15). Тло для текстової частини з поезією – прямокутник сірого (#4f5257) відтінку. Колір тексту – світло-сірий (#9a9f9b) (рис. 2.3.26).

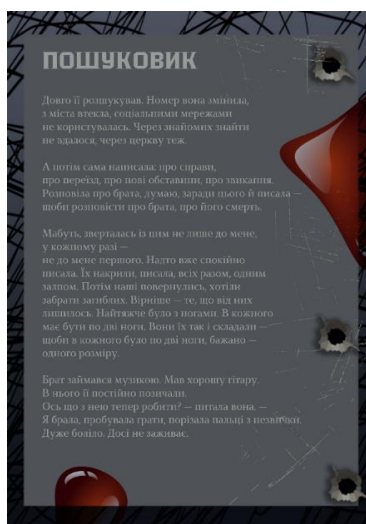

Рис. 2.3.26 - Концепт другої сторінки для розвороту з поезією «Пошуковик» артбуку
Сергій Жадан «Життя Марії»

Сторінки для розвороту з поезією «Пошуковик» було вміщено в мокап (рис. 2.3.27).

Рис. 2.3.27 - Мокап розвороту з поезією «Пошуковик» для артбуку Сергій Жадан
«Життя Марії»

“Герой вірша «Псих» констатує загибель міста у війні, адже серед мешканців, які залишились у ньому - лише купка людей, яких для світу немає, не існує: “Хіба мало їх тут лишилось - тих, хто так і не вибрався, тих, хто лежить на узбіччі, ніби розірвана тварина” [42, с. 78]. Це люди, викинуті із життя, зайві, на них не звертають увагу. Символічним звучанням наповнене порівняння міста із інтернатом для психічно хворих, в якому керівництво розбіглося, а за хворими доглядають прибиральниці. Однак і за таких умов «тут ціле своє життя», в якому треба жити і виживати” [41, с. 55].

В рядках поезії окреслено місто подій та зовнішні образи братів.

“Його брат лежить в інтернаті для психічно хворих. Він провідує брата. Сидять на лавочці, під яблуневим гіллям. Зовні подібні - обоє в спортивних костюмах, обоє коротко стрижені. Лише в одного в руках мобільний телефон. Хоча зв’язку в місті все одно немає” [42, с. 78].

Був втілений творчий задум в вигляді зображення двох парубків, які сидять на лавочці, позаду яблуневе гілля та споруда інтернату для психічно хворих.

Першим етапом розробки стало створення начерку та лайн арту для ілюстрації з «Психом» (рис. 2.3.28).

Рис. 2.3.28 – Начерк та лайн арт ілюстрації з «Психом» для артбуку Сергій Жадан
«Життя Марії»

Далі слідувала розробка лайн арту у кольорі (рис. 2.3.29). Герої поезії одягнені в спортивні костюми у сірих (#869495), (#1e2a35), (#17242c), (#2a3539), чорних (#060e11) та синьо-зелених (#4b5c66) кольорах. Дизайн костюмів оздоблений капюшонами, кишнями та світлими смугами – прототип бренду одягу «Adidas». Взуття у обох героїв – кросівки у сірих (#293438), (#3b464a), (#d2d9e6), (#869496), (#19262e) кольорах. Волосся хлопців у темно-сірих (#0f1010), (#444444), (#262827), (#484944) відтінках. Обличчя обох у світло-коричневих (#443b36), (#513e3a), сірих (#504d4a), (#2b3331) та бежевих (#d8b2a7), (#c1a79a) кольорах. Руки у сірих (#7a726b), (#575958), бежевих (#e5d0cb), (#c6bcbb), (#dfd3d2), коричневих (#2a1c17), (#201919) та рожевих (#9e6768), (#bb867e), (#874648), (#a27877) кольорах. Лавочка у сірих (#0d181c), (#3d3e40) кольорах. Земля у темно-сірих (#1a1e1f) та темно-коричневих (#34332f) кольорах. Споруда інтернату для психічно хворих у сірих (#5f6566), (#c7c2bf), (#22252a) кольорах.

Рис. 2.3.29 - Розробка лайн арту ілюстрації з «Психом» у кольорі

Небо світле з теплим підтоном бежевого кольору (#d6d3d0). Яблуневі гілля практично чорні (#081117), цвітіння яблук у сірому (#6b7473) кольорі (рис. 2.3.30).

Рис. 2.3.30 - Фінальний концепт ілюстрації з «Психом» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Опрацювання другої сторінки для розвороту з поезією «Псих» (рис. 2.3.31). Наявні ті ж самі елементи, що й на попередніх других сторінках розворотів – краплі крові, сліди від куль та потертості. Шрифтове рішення залишається незмінним - «Zantiqa», як назва поезії, та «Marta», як текстове оздоблення віршу. Градієнт виконаний у сірому (#9ba09c) та темно-сірому (#2d2d2d). Фон для текстової частини з віршом – прямокутник сірого (#7b807b) відтінку. Колір тексту – темно-сірий (#2d2c2c).

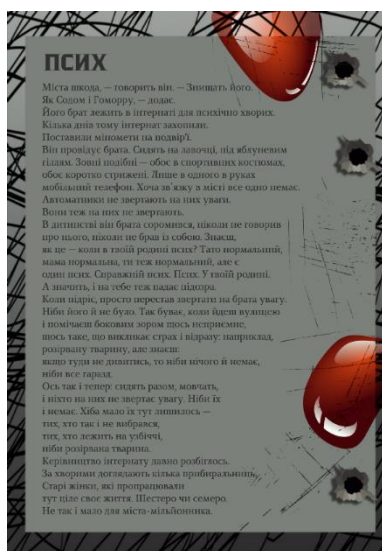

Рис. 2.3.31 - Дизайн-рішення другої сторінки розвороту з «Психом» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Напрацювання було додано в мокап для візуалізації проєктної діяльності з розворотом до віршу «Псих» (рис. 2.3.32).

Рис. 2.3.32 – Мокап розвороту з «Психом» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»
З поезії «Голка» стає зрозуміло, що за хронологією подій, герой воював на фронті, захищаючи українські землі. “Так, Голка ходив на проукраїнські мітинги і пізніше загинув, боронячи Україну” [41, с. 55].

Творчий задум втілений у зображенні солдата у воєнній формі з українськими шевронами, який перебуває в окопі в зимову пору року. На фоні немає нічого окрім небокраю. Це зумовлено окресленням самотності та трагізму.

Спочатку було розроблено ескіз та лайн арт до ілюстрації з «Голкою» (рис. 2.3.33).

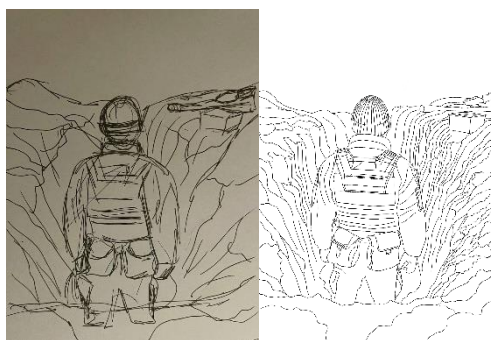

Рис. 2.3.33 – Ескіз та лайн арт до ілюстрації з «Голкою» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Воєнна форма солдату виконана переважно у різних відтінках сірого (#363640), (#24434f), (#27303d), (#57575f), (#57575f). Український шеврон в кольорах прапора України. Холодний окоп опрацьований в сірих (#212d3a), (#394a54), (#28394b) кольорах, голубі (#5d8c9a), (#336276), (#81aбаe) мазки дають уявлення глядачеві, що зображено зимову пору року. Наявний нарис

бойової техніки в вигляді танку у сірих (#203449), (#222e3b), (#3b5463) кольорах. Небосхил у відтінках голубого (#84a9ae), синього (#4b828e), сіруватого (#b2c6c1) та білого з зеленим підтоном (#e9f0e1) (рис. 2.3.34).

Рис. 2.3.34 - Опрацювання лاین арту ілюстрації з «Голкою» у кольорі Каміння на передній частині у темно-синьому (#141625), сірому (#212d39) та голубому (#315861) відтінках (рис. 2.3.35).

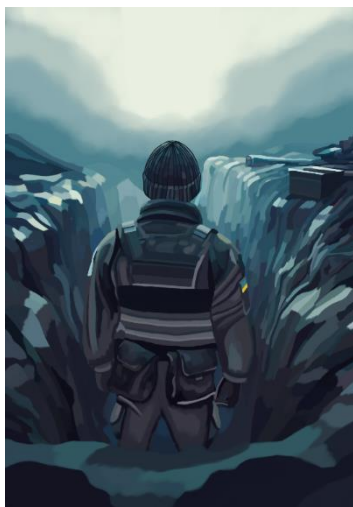

Рис. 2.3.35 - Фінальний концепт ілюстрації з «Голкою» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Процес розробки дизайнерського рішення другої сторінки для розвороту з поезією «Голка» (рис. 2.3.36). Додані повторювальні елементи, які наявні й на попередніх других сторінках розворотів – краплі крові, сліди від куль та потертості. Шрифтовий вибір - «Zantiqa» для назви віршу, та «Marta» для викладення тексту з віршом. Градієнт виконаний у сірому (#3d433f) та зелено-голубому (#426f6e). Тло для текстового блоку з віршом – прямокутник зелено-голубому (#4d7978) відтінку. Колір тексту – чорний (#000000).

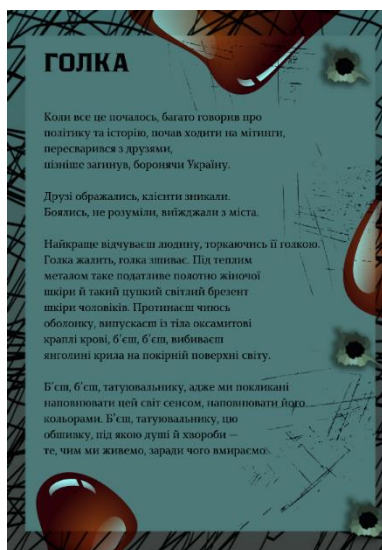

Рис. 2.3.36 - Дизайнерське рішення другої сторінки розвороту з «Голкою» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Вміщення сторінок з поезією «Голка» у мокап (рис. 2.3.37).

Рис. 2.3.37 – Мокап розвороту з поезією «Голка» для артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Під час розробки було використане програмне забезпечення у вигляді «Adobe Photoshop» та «Sketchbook». Використані різноманітні графічні елементи для створення дизайнерського оздоблення.

Колірне рішення сторінок з ілюстраціями та текстом артбуку виконане в холодній гамі з перевагою голубого, сірого та синьо-сірого кольорів.

Стиль виконання ілюстрацій в реалізмі з ретельним опрацюванням деталізації. Використані шрифти – «Zantiga», «Marta». Задіяні пензлі - «Перо для розтушування», «Жорстка загострена гумка», «Твердий наконечник».

Була здійснена робота з інструментарієм «Adobe Photoshop» - редагування елементів, створення деформації, градієнту та стилів прошарку.

За допомогою графічного дизайну було окреслено “долю кожного героя, як уривок історії країни, зруйнованої війною” [41, с. 54-55].

В кінці було вміщено розвороти артбуку Сергій Жадан «Життя Марії» в мокапи для візуалізації проєктної діяльності.

ВИСНОВКИ

У рамках кваліфікаційної роботи було здійснено аналіз наукових публікацій, літературних джерел, а також інформації з інтернету, пов'язаної з темою роботи. На основі отриманих даних створено артбук, який відображає унікальний стиль та естетику поетичної творчості Жадана. Макет артбуку передає образність та атмосферу збірки «Життя Марії» через відповідно підібрані графічні елементи, шрифти та кольорові рішення.

Була приділена увага основним аспектам створення артбуків, їх дизайну та процесу виробництва, що включає в себе вибір матеріалів, технік друку та методів збірки.

Детально було розглянуто різноманітність артбуків, які існують на сучасному українському ринку, з акцентом на їх унікальні характеристики та відмінності від традиційних видань. Аналіз конкурентів дозволив виявити ключові тренди та напрямки розвитку цього виду мистецтва.

У процесі роботи було проведено аналіз збірки віршів Жадана, збірка характеризується багатою візуальною образністю, включаючи образи війни, руйнування, пам'яті, втрати, любові та надії, а також глибокою символікою та архетипами, що мають коріння в українській культурі та загальнолюдській свідомості. Це допомогло виявити особливості поезії Сергія Жадана у збірці «Життя Марії» і стало корисним для подальшої роботи над проектом. Зібрана інформація дала змогу створити артбук, який показує унікальний стиль і красу поетичної майстерності Жадана.

Було визначено та описано програмне забезпечення, яке застосовувалося під час розробки артбука, що дозволяє створювати високоякісні візуальні елементи, необхідні для артбука.

Процес створення обкладинок та суперобкладинок артбука був ретельно опрацьований.

Окремо було розглянуто процес створення розворотів артбука, який є ключовим елементом у формуванні загального враження від книги. Розвороти артбука відображають творчий задум автора та є візуальним втіленням його ідей.

Таким чином, кваліфікаційна робота охоплює всі ключові етапи створення артбука, від початкового аналізу до фінального втілення творчого задуму в готовий продукт. Результати цієї дипломної роботи показують, що створення артбуку на основі віршів Жадана «Життя Марії» є не лише можливим, але й перспективним проектом. Артбук може стати цінним доповненням до збірки, надаючи нове візуальне прочитання віршів і глибше розуміння їх змісту та значення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бідун А. В. Артбук. *Велика українська енциклопедія*. 2020. URL : <https://vue.gov.ua/Артбук>. (дата звернення: 14.03.2024).
2. Мельничина Ю. Артбуки та з чим їх можна сплутати. *Skvot*. 2022. URL : <https://skvot.io/uk/blog/artbooks-and-how-to-recognize-them>. (дата звернення: 15.03.2024).
3. Друк та видання артбука (графічного альбому, artbook). *Друкарня Кавун*. URL : <https://arbuz.in.ua/ua/p2085426201-pechat-izdanie-artbuka.html>. (дата звернення: 17.03.2024).
4. Вересова В. А., Брянцева Г. В. Створення та виробництво артбуку через призму мистецького підходу та унікального дизайну. *Дизайн, візуальне мистецтво та творчість : сучасні тенденції та технології* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 12 грудня 2023 р. Запорізький національний університет, 2023. Том 1. С. 55-57.
5. Артбуки – що таке і як їх роблять своїми руками. *Тег*. URL: <http://teg.com.ua/artbyki-sho-take-i-iak-yih-robljat-svoyimi-rykami>. (дата звернення: 03.12.2023).
6. Підпригора С. Артбук у просторі літератури: художні особливості. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова* : зб. наук. ст. 2018. Вип. 10. С. 44-49.
7. Мільчевич С. І., Жук Н. Б. Комерційний артбук: виокремлення терміну та стилістичні особливості продукту. *Молодий вчений. Мистецтвознавство* : наук. журн. 2020. Вип. 4. С. 536. DOI : <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-111>.
8. Бідун А. В. Типологічна специфіка артбуку як особливого виду книжкового контенту. *Science and education a new dimension. Humanities and Social Sciences* : наук. журн. 2019. Том 7. С. 58-61.

9. Бідун А. В. Артбук у теоретичному вимірі й у системі практик редактора. *Scientific notes of the Institute of journalism* : наук. журн. 2019. Том 1. С. 92. DOI : <https://doi.org/10.17721/2522-1272.2019.74.8>.
10. Вересова В. А., Брянцева Г. В. Сучасні тенденції у дизайні українських артбуків. *Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 26-27 жовтня 2023 р. Хортицька національна академія, 2023. С. 694-698.
11. Шулська Н. М., Кошелюк О. В., Рожило М. А. Арткнига як складник візуальної парадигми сучасного медійного середовища. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації* : наук. журн. Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, 2020. Том 3. Частина 3. С. 194-195. DOI : <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.3-3/30>.
12. Максименко О. Книга вільної поведінки. *Український тиждень*. 2012. URL : <https://tyzhden.ua/knyha-vilnoi-povedinky>. (дата звернення: 21.10.2023).
13. Артбуки - mainstream сучасного графічного дизайну. *Наукова бібліотека КНУКіМ*. 2017. URL : <https://lib.knukim.edu.ua/artbuki-mainstream-suchasnogo-grafichnogo-diz>. (дата звернення: 21.10.2023).
14. Спільнота митців Мальовій. Артбук «Український бестіарій». Видавництво : Mal'opus. 2023. 108 с. URL : <https://malopus.com.ua/artbooks/artbuk-ukrayinskij-bestiarij>. (дата звернення: 15.04.2023).
15. Тиховська О. Образ мавки в українській міфології та повісті Докії Гуменної «Небесний змій». *Філологічний дискурс* : зб. наук. праць. Хмельницький, 2019. Випуск 9. С. 177. DOI : <https://doi.org/10.31475/fil.dys.2019.09.16>.
16. «Український бестіарій» - благодійний артбук від українських митців! *Mal'opus*. 2023. URL : https://malopus.com.ua/index.php?route=octemplates/blog/oct_blogarticle&blogarticle_id=15. (дата звернення: 15.04.2024).

17. Галів О. «Пливи, рибо, пливи» Вірш Сергія Жадана стане арт-буком. *Дивись info*. 2016. URL : <https://dyvys.info/2016/08/01/plyvy-rybo-plyvy-virsh-sergiya-zhadana>. (дата звернення: 21.10.2023).
18. Жадан С., Лукашук Х. Артбук «Пливи, рибо, пливи». Видавництво : Чорні вівці. 2016. 28 с. URL : <https://books-xxi.com.ua/products/plivi-ribo-plivi1>. (дата звернення: 21.10.2023).
19. Жадан С., Білінська М. Артбук «Птах». Видавництво : Ковчег. 2023. 96 с. URL : <https://shop.kovcheg.ua/zhadan-ptakh>. (дата звернення: 16.04.2024).
20. Гузьо Г. Сергій Жадан у Львові презентував артбук «Птах». *Фотографії Старого Львова*. 2023. URL : <https://photo-lviv.in.ua/serhiy-zhadan-u-lvovi-prezentuvav-artbuk-ptakh-i-anonsuvav-odnoymennyu-blahodiynyu-kontsert>. (дата звернення: 16.04.2024).
21. Українка Л., Дорошенко П. Артбук «Лісова пісня». Видавництво : Основи. 2014. 156 с. URL : <https://nashformat.ua/products/lisova-pisnya-800303>. (дата звернення: 21.10.2023).
22. Супергерої книжкової ілюстрації. *Видавництво Старого Лева*. 2016. URL : <https://starylev.com.ua/news/supergeroyi-knyzhkovoyi-ilyustraciyi>. (дата звернення: 21.10.2023).
23. Нестерович Є. Непрості «НепрОсті». *Zbruc*. 2018. URL : <https://zbruc.eu/node/80244>. (дата звернення: 21.10.2023).
24. Прохасько Т., Табенька Ю. Артбук «НепрОсті». Видавництво : Terra Incognita. 2018. 184 с. URL : <https://book-ye.com.ua/catalog/suchasna-ukrayinska-proza/neprosti-art-buk>. (дата звернення: 21.10.2023).
25. Винницька Я., Табенська Ю., Осипов Д. Артбук «Скриня. Речі Сили». Видавництво : Старого Лева. 2016. 156 с. URL : <https://www.kovcheg.ua/uk/book/skrupnia>. (дата звернення: 22.10.2023).
26. Хто такий «Бог свободи»? В Юлії Мусаковської вийшла книжка поезії. *Видавництво Старого Лева*. 2021. URL : <https://starylev.com.ua/news/hto-takuu-bog-svobody-v-yuliyi-musakovskoyi-vyuushla-poetuchna-knyzhka>. (дата звернення: 10.04.2024).

27. Поетична збірка «Бог свободи» Юлії Мусаковської отримала спеціальну відзнаку у межах ініціативи Talking Pictures. *Видавництво Старого Лева*. 2024. URL : <https://starylev.com.ua/news/poetycna-zbirka-bog-svobody-yuliyi-musakovskoyi-otrymala-specialnu-vidznaku-u-mezah-iniciatyvy-talking-pictures>. (дата звернення: 10.04.2024).
28. Мусаковська Ю., Старко А. Артбук «Бог свободи». Видавництво : Старого Лева. 2021. 136 с. URL : <https://www.yakaboo.ua/bog-svobodi.html>. (дата звернення: 10.04.2024).
29. Улюра Г. Сім нереально красивих книжок «під ялинку»: подарунки з підтекстом. *Суспільне культура*. 2020. URL : <https://suspilne.media/culture/91034-sim-nerealno-krasivih-knizok-pid-alinku-podarunki-z-pidtekstom>. (дата звернення: 11.04.2024).
30. Малярчук Т., Слонова К. Артбук «За такі гріхи Бог ще подякує». Видавництво Meridian Czernowitz. 2020. 136 с. URL : <https://www.books-xxi.com.ua/products/za-taki-grihi-bog-sche-podyakue>. (дата звернення: 11.04.2024).
31. У Львові представили новий арт-бук – «Наречена». *НЦНК «Музей Івана Гончара»*. 2017. URL : <https://old.honchar.org.ua/p/art-buk-narechena>. (дата звернення: 18.04.2024).
32. Винницька Я., Табенська Ю., Осипов Д. Артбук «Наречена». Видавництво : Terra Incognita. 2017. 32 с. URL : <https://www.yakaboo.ua/art-buk-narechena.html>. (дата звернення: 22.10.2023).
33. Стаття про Жадана Сергія Вікторовича. *Вікіпедія*. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Жадан_Сергій_Вікторович. (дата звернення: 13.04.2024).
34. Жадан С. Український Кризовий Медіа Центр. *Youtube*. 2015. URL : https://www.youtube.com/watch?v=Ha_88sHKzfk. (дата звернення: 13.04.2024).
35. Онікієнко І. М. С. Жадан - виразник національної ідеї в епоху другого модерну. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного*

- університету імені Івана Огієнка. *Філологічні науки* : зб. наук. праць. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 44. С. 24-28. DOI : <https://doi.org/10.31812/0564/1491>.
36. Москаленко І. В. Суперобкладинка. *Українська бібліотечна енциклопедія*. 2021. URL : <https://ube.nlu.org.ua/article/Суперобкладинка>. (дата звернення: 12.12.2023).
37. Лекція «Культура книги» з дисципліни «Книжкові видання». *StudFiles*. URL : <https://studfile.net/preview/7413587/page:2>. (дата звернення: 20.04.2024).
38. Малишко А. Що таке патерн – маленький секрет великого успіху. *Rocketmen*. 2021. URL : <https://rocketmen.com.ua/ua/article/pattern>. (дата звернення: 21.04.2024).
39. Стаття про чернетку. *Вікіпедія*. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Користувач:Cudedast/Чернетка>. (дата звернення: 21.04.2024).
40. Програмне забезпечення Sketchbook. *Sketchbook*. URL : <https://www.sketchbook.com>. (дата звернення: 21.04.2024).
41. Бикова О. О., Осьмак Н. Д. Екзистенційні мотиви збірки «Життя Марії» Сергія Жадана. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : філологія* : зб. наук. праць. 2023. Вип. 62. Том 2. С. 53-55.
42. Жадан С. Життя Марії. Чернівці : Meridian Czernowitz. 2015. 184 с.
43. Линник Ю. Чи важко освоїти Фотошоп. *Wezom*. URL : <https://wezom.academy/ua/slozhno-li-osvoit-fotoshop>. (дата звернення: 22.04.2024).
44. Чуловська О. Читати, щоб пам'ятати: добірка книжкових новинок про повномасштабну війну в Україні. *Happy Monday*. 2024. URL : <https://happy monday.ua/dobirka-knyzhkovykh-novynok-pro-vijnu-v-ukrayini>. (дата звернення: 22.04.2024).

45. Відмінності між антиквою та гротеском: що варто знати? *La-Crevet*. URL : <https://la-crevet.com.ua/vidminnosti-mizh-antikvoyu-ta-groteskom-shho-varto-znati>. (дата звернення: 23.04.2024).

ДОДАТОК А

Мокапи артбуку Сергій Жадан «Життя Марії»

Рис. А.1 - Мокап з обкладинкою артбуку

Рис. А.2 - Мокап з суперобкладинкою артбуку

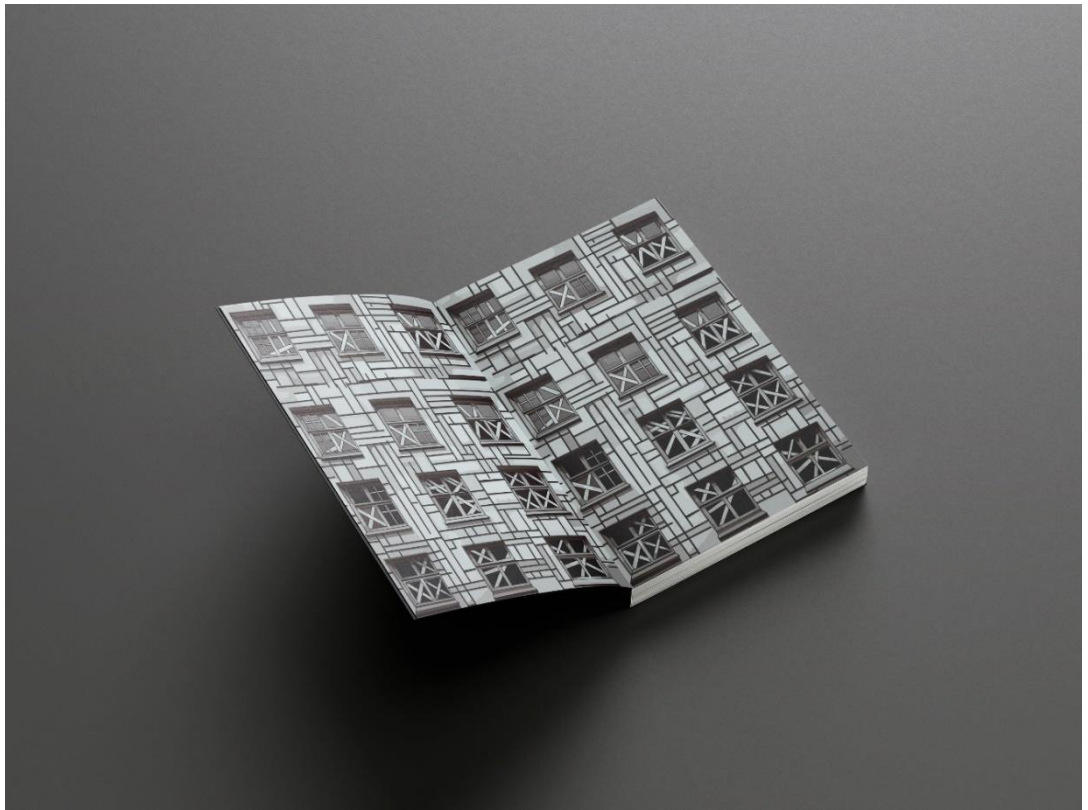

Рис. А.3 - Мокап форзаца артбуку

Рис. А.4 - Мокап розвороту з тематикою переселенства для артбуку

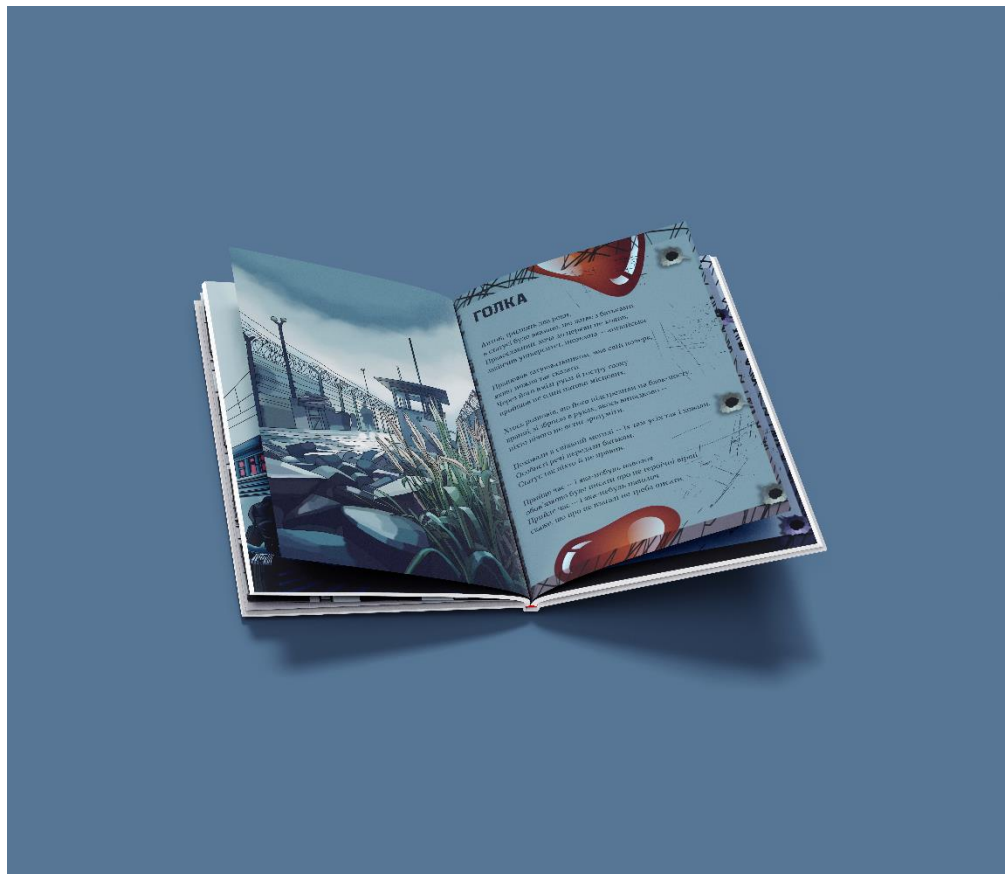

Рис. А.5 - Мокап розвороту з історією життя «Голки» для артбуку

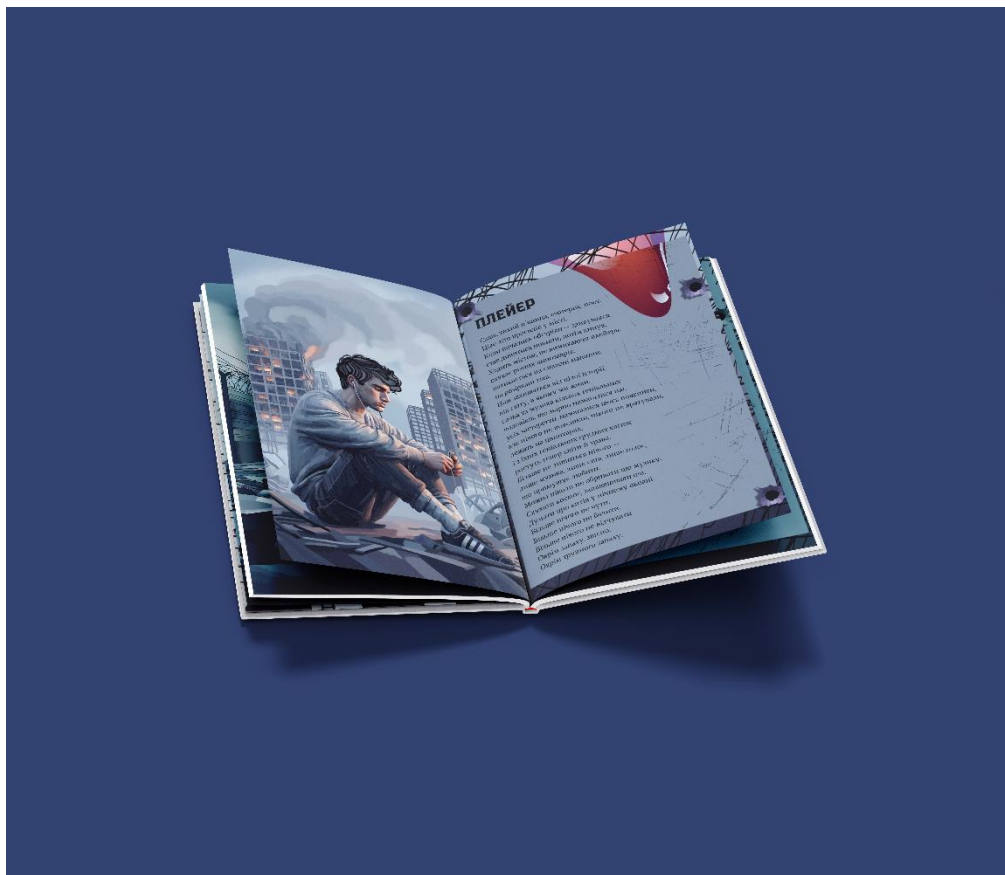

Рис. А.6 - Мокап розвороту з поезією «Плейер» для артбуку

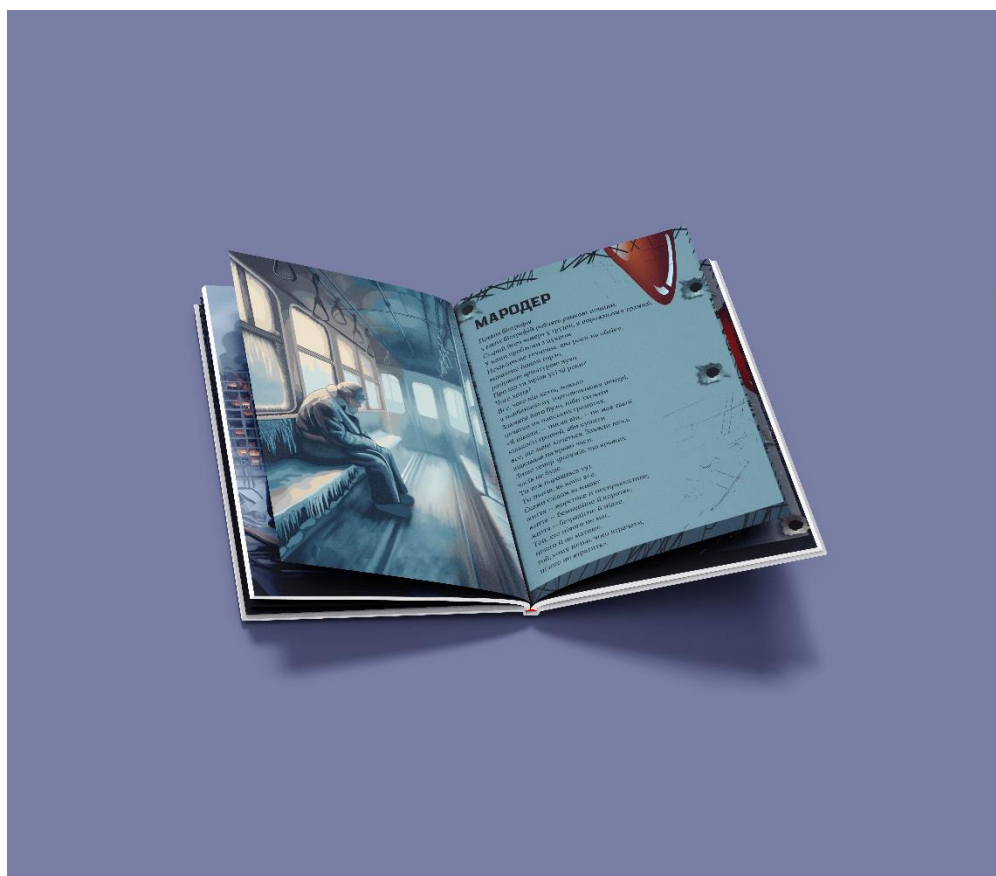

Рис. А.7 - Мокап розвороту з «Мародером» для артбуку

Рис. А.8 - Мокап розвороту з поезією «Пошуківик» для артбуку

Рис. А.9 - Мокап розвороту з «Психом» для артбуку

Рис. А.10 - Мокап розвороту з поезією «Голка» для артбуку